

HRVATSKI VOJNIK

PRINTED IN CROATIA

0 3 1 0 9

ISSN 1330 - 500X

9 177133 015000 03

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

AEROMANIFESTACIJA U BELGIJI I VARAŽDINU

NATO
AGENCIJA

NAMSA
NATO-ova Agencija
za nabavu i
održavanje

Posjet Predsjednika RH HRM-u

PRVI HRVATSKI
DRŽAVNIK NA
PALAGRUŽI

POKRETNE ZAPOVEDNE POSTAJE

VOJNA TEHNIKA / MORH / OSRH / MAGAZIN

HRVATSKI VOJNIK

14. OBLJETNICA VRO

OLUJA

1995.-2009.

KNIN
5. KOLOVOZA
2009.

**DAN POBJEDE
I DOMOVINSKE
ZAHVALNOSTI**

**DAN
HRVATSKIH
BRANITELJA**

14

Koksijde Airshow 2009

Nastupima akro-grupe "Kрила Oluje" Oružane snage RH predstavile su se na proslavi 60. obljetnice NATO saveza i 30 godina operativne uporabe aviona F-16 u sastavu ratnog zrakoplovstva Kraljevine Belgije. Manifestacija je održana u zrakoplovnoj bazi Koksijde u Belgiji.

U statičkom i letačkom dijelu programa sudjelovali su predstavnici 18 ratnih zrakoplovstava od čega najveći broj NATO članica...

Predsjednik RH Stjepan Mesić plovio je raketnom topovnjačom "Vukovar" iz Lore do Podgore, iz Podgore do Vele Luke, te do Visa, izrazivši pritom zadovoljstvo plovidbenim odlikama i uvjetima rada na raketnoj topovnjači tipa "Helsinki". Helikopterom Mi-8 s Visa je odletio do najudaljenijeg hrvatskog otoka, ujedno i najjužnije točke hrvatskog teritorija - do otoka Palagruže. Predsjednik Mesić je prvi hrvatski državnik koji je posjetio Palagružu

PRVI HRVATSKI DRŽAVNIK NA PALAGRUŽI

8

4

U borbi protiv vatre

I ovo ljeto pripadnici Oružanih snaga bore se protiv najvećeg mirnodopskog neprijatelja Hrvatske, dajući golemi doprinos u sprječavanju mogućih katastrofa i očuvanju prirodnih bogatstava Lijepe Naše, kao i spašavanju iznimno važne turističke sezone

MORH I OSRH

- 7 **NOVOSTI IZ MORH-a**
Posjet zapovjednika američkih zračnih snaga u Europi
- 10 **NATO AGENCIJA**
NAMSA - NATO-ova Agencija za nabavu i održavanje
- 12 **OSRH - NATO**
Usklađivanje jezičnih standarda u NATO-u
- 13 **MEĐUNARODNA SURADNJA**
Američka pomoć kninskoj bolnici
- 16 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
Prvi pripadnik HRM-a u operaciji ATALANTA

VOJNA TEHNIKA

- 18 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 22 **VOJNA TEHNIKA**
Borbena obuka u zatvorenim prostorima (COB)
- 24 **GLOBALNA EKONOMIJA**
Trgovačka i globalna gospodarska kriza
- 25 **ZRAKOPLOVSTVO**
Vječni lovci? (I. dio)
- 28 **MORNARICA**
Daleki udari iz morskih dubina (II. dio)
- 29 **VOJNA POVIJEST**
Srednji tenk Panzerkampfwagen IV

MAGAZIN

- 30 **PODLISTAK**
Predil (I.) - Serasov napad
- 32 **DOMOVINSKI RAT**
"Srpski sabor" u Srbu, 25. srpnja 1990. (I. dio)
- 33 **DUHOVNOST**
Božji dar Isus
- 34 **INFORMATOR**
Biblioteka, vremeplov, filmoteka, infokutak
- 35 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Martićeva zastava

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

A military helicopter, likely a Mi-8, is shown in flight against a clear sky. The helicopter is painted in a dark green and tan camouflage pattern. Its main rotor blades are blurred due to motion. The background shows a rural landscape with green trees and a small white house with a red roof in the distance. The foreground is a field of tall, golden-brown grass.

I ovo ljeto pripadnici Oružanih snaga bore se protiv najvećeg mirnodopskog neprijatelja Hrvatske, dajući golemi doprinos u sprječavanju mogućih katastrofa i očuvanju prirodnih bogatstava Lijepe Naše, kao i spašavanju iznimno važne turističke sezone

U borbi prot

Dok u ovo recesijsko vrijeme svi u Hrvatskoj priželjkujemo što uspješniju turističku sezonu, koja bi, nadamo se, mogla ublažiti posljedice aktualne svjetske krize, protupožarne snage, među kojima su i pripadnici OSRH-a, vode obrambene bitke za spašavanje hrvatskog teritorija, i to uglavnom na “južnom bojištu”. I ovo ljeto pripadnici Oružanih snaga bore se protiv najvećeg mimodopskog neprijatelja Hrvatske, dajući golemi doprinos u sprječavanju mogućih katastrofa i očuvanju prirodnih bogatstava Lijepa Naše, kao i spašavanju iznimno važne turističke sezone.

Zadaća od nacionalnog interesa

U skladu sa smjernicama Vlade ovogodišnja protupožarna sezona počela je 15. svibnja, a pripadnici OSRH-a angažirani na gašenju požara spremni su za tu zadaću od nacionalnog interesa već od 1. svibnja. Tada je ustrojeno Zapovjedništvo Protupožarnih namjenski organiziranih snaga (PP NOS) OSRH-a, sa zadaćom pružanja pomoći i potpore vatrogasnim postrojbama. Smješteno je u vojarni “Knez Trpimir” u Divuljama, a za zapovjednika je po treći put imenovan general-bojnik Mate Obradović. U Zapovjedništvu je još osmero pripadnika OSRH-a, a osim promjene naziva nekadašnjeg Operativnog vatrogasnog zapovjedništva promijenjen je i njegov sastav, s 28 na 9 pripadnika. No, iako brojčano znatno smanjeni, general Obradović ističe da, zahvaljujući maksimalnom angažmanu svih pripadnika PP NOS-a OSRH-a, njih ukupno 425, sve zadaće obavljaju vrlo uspješno. Osim gašenja

ativ vatre

Fotografije: Arhiva Zapovjedništva PP NOS-a OSRH-a

Zapovjedništvo PP NOS-a OSRH-a smanjeno je s prošlogodišnjih 28 na 9 djelatnika, koji zato obavljaju po nekoliko različitih poslova. Zapovjednik je po treći put general-bojnik Mate Obradović, a njegov zamjenik bojnik Nediljko Puljević, voditelj Odsjeka za operativne poslove i pilot helikoptera. U Zapovjedništvu su i operativni časnici, za HKoV bojnik Ivica Bubić, za HRZ i PZO satnik Ivan Ivković, pilot Pilatusa, te za HRM kapetan fregate Stipe Jelinčić. Voditelj Odsjeka za potporu je poručnik Predrag Bošnjak, ujedno zadužen za logistiku i financije, časnik za KIS je satnik Ivica Gojanović, za OJI bojnica Gordana Terzin, a vozač je skupnik Joško Tokić.

iz sastava Bojne za specijalna djelovanja. Prema riječima zapovjednika PP NOS-a, svi oni opremljeni su i spremni za okršaj s vatrom, a u toj nerijetko žestokoj borbi pomaže im i tehnika, odnosno letjelice s kojima raspolažu. To je pet kanadera CL-415 i šest Air Tractora AT-802F/A te jedan Pilatus PC-9 iz 93. zb Zemunik, zatim helikopteri Bell 206B te Mi-8 i Mi-171 Sh, koji se nalaze u ZB Divulje, dok jedan helikopter dežura u Lučkom pokraj Zagreba. "Najsigurniji način ograničenja veličine požara jest ugasi ga prije no što ima vremena raširiti se, odnosno napasti ga svim sredstvima i snagama – drugim riječima, udari ga brzo, snažno i često, a to je zadaća za koju su zrakoplovi i helikopteri sa svojom brzinom, elastičnošću i sposobnošću nošenja tereta idealno načinjeni", stoji u Planu uporabe OSRH-a u gašenju šumskih požara u 2009. godini. Uz letjelice HRZ-a, na raspolaganju pripadnicima PP NOS-a OSRH-a su i brodovi HRM-a smješteni u splitskoj luci Lora, i to desantni brod minopolagač i desantno-jurišni brod te gumeni čamci.

Pripadnici PP NOS-a OSRH-a raspoređeni su na više lokacija, od kojih je većina na jugu – od Brijuna do Mljeta, tako da mogu prema potrebi što prije reagirati, a njihovo djelovanje odvija se u koordinaciji s pripadnicima vatrogasnih postrojbi, s kojima, kako ističu u Zapovjedništvu PP NOS-a, izvrsno surađuju. Dobru suradnju ostvaruju i s Državnom upravom za zaštitu i spašavanje, kao i s ostalim civilnim institucijama uključenim u protupožarnu sezonu. Svi oni rade zajedno u korist države i za dobrobit svih njezinih građana, kao i brojnih turista, a mi se nadamo da će imati što manje posla. ■

požara, i protupožarno izviđanje otoka i priobalja RH, prijevoz snaga i sredstava, opskrba vodom gasitelja i stanovništva te akcije traganja i spašavanja.

Prve protupožarne aktivnosti imali su već 18. svibnja, a do trenutka zaključenja ovog broja sudjelovali su u gašenju šesnaest požara. Nažalost, taj broj će do kraja PP sezone, 31. listopada, vjerojatno biti znatno veći, smatra general Obradović, potkrijevajući svoju lošu prognozu ostatka protupožarne sezone bujanjem vegetacije nakon dužeg kišnog razdoblja, što izrazito pogoduje izbijanju požara. Posjet Zapovjedništvu PP NOS-a

OSRH-a u Divuljama za potrebe izrade ove reportaže počeo je dojavom o požaru u blizini Otoka kod Sinja, koji je prilikom izviđanja terena uočio pilot Air Tractora, završio dojavom o požaru na Braču, a nakon njega je uslijedilo Čiovo. No, činilo se kao da se ništa neočekivano ne događa, što samo potvrđuje spremnost djelatnika Zapovjedništva za pravodobnu i odgovarajuću (re)akciju. Na brzo i učinkovito djelovanje spremni su i pripadnici PP NOS-a OSRH-a, među kojima je 168 pripadnika HKoV-a iz redova gardijskih brigada i 196 pripadnika HRZ-a i PZO-a te 52 pripadnika HRM-a, kao i tim

Zahvaljujući maksimalnom angažmanu svih pripadnika PP NOS-a OSRH-a, njih ukupno 425, sve zadaće obavljaju vrlo uspješno.

Prve protupožarne aktivnosti imali su već 18. svibnja, a do trenutka zaključenja ovog broja sudjelovali su u gašenju šesnaest požara.

Snimio Tomislav BRANDT

Ministar obrane Branko Vukelić i načelnik GS OSRH general zborna Josip Lucić sastali su se 21. srpnja u MORH-u sa zapovjednikom američkih zračnih snaga u

Posjet zapovjednika američkih zračnih snaga u Europi

Europi generalom zbora Rogerom A. Bradyjem. Ministar Vukelić zahvalio je generalu Bradyju na potpori SAD-a u provođenju reformi OSRH-a i na ulasku Hrvatske u NATO. General Roger A. Brady čestitao je Hrvatskoj na ulasku u NATO istaknuvši njezin doprinos NATO-u i dugogodišnju suradnju. Zahvalio je na doprinosu u misiji ISAF istaknuvši da je ulazak Hrvatske u NATO važan za Hrvatsku, ali i za NATO. General Brady sa svojim suradnicima obišao je i

Operativno središte HRZ-a i PZO-a gdje ga je primio zapovjednik, general-bojnik Vlado Bagarić. Razmijenili su iskustva o

stanju u zrakoplovstvima i planovima za daljnji razvoj. General Brady je obišao i dežurni borbeni dvojac MiG-21 te je tom prigodom upoznat s osnovnim zadaćama posade u nadzoru i zaštiti zračnog prostora RH. Američko izaslanstvo posjetilo je i vojni poligon "Eugen Kvaternik" na Slunju gdje ih je zapovjednik HKoV-a general-pukovnik Mladen Kruljac sa suradnicima upoznao s radom i ustrojem HKoV-a te planovima daljnjeg razvoja. Satnija specijalne VP izvela je pokaznu vježbu, prikazan je rad "Kino strelišta", a na promatračnici poligona general Brady i njegovi suradnici upoznati su s mogućnostima rada na poligonu.

OJI

U MORH-u potpisani sporazumi

Ministar obrane Branko Vukelić i ministar zdravstva i socijalne skrbi Darko Milinović potpisali su Sporazum o suradnji u provedbi hitnog zračnog medicinskog prijevoza sa svrhom pružanja zdravstvene zaštite na području Republike Hrvatske i Sporazum o preuzimanju mikrobiološkog laboratorija za potrebe KBC-a Split.

Ministar Vukelić je nakon potpisivanja istaknuo da je ovo početak trajnog sustavnog rješavanja helikopterskog medicinskog transporta i da se ovim sporazumom utvrđuju obveze dvaju ministarstava. MORH preuzima obvezu osiguranja dostatnog broja helikoptera za transport unesrećenih, a ministarstvo zdravstva će osiguravati medicinske timove s potrebnom opremom. Ministar Vukelić je istaknuo da je i do sada suradnja dvaju ministarstava u hitnom helikopterskom prijevozu bila odlična, ali da će se na ovaj način, između ostalog, pojednostaviti i skratiti potrebna komunikacija. Sporazum je dobra osnova da se do kraja godine jasno definira sustav hitnog medicinskog transporta s točno određenim zadaćama. Tijekom 2008. godine helikopteri MORH-a u hitnom medicinskom prijevozu obavili su 1001 let s 361,40 sati naleta. Pritom je prevezeno 345 bolesnika i 815 pratitelja. Od 1. siječnja do 28. srpnja ove godine već je bilo 465 letova sa 188,05 sati naleta, pri čemu je prevezeno 154 bolesnika i 404 pratitelja.

Ministar Vukelić je posebno istaknuo da Sporazum obuhvaća namjenski opremljene helikoptere, pripadajuće medicinske timove, rješava problem uređenja i održavanja helidroma. Opremanje već postojećih helikoptera, po tvrdnjama ministra Vukelića, jest najjeftinije i najučinkovitije rješenje.

Snimio Davor KIRIN

Ministar Milinović se prvo zahvalio svim sudionicima spašavanja unesrećenih u nedavnoj željezničkoj nesreći kod Splita, istaknuvši učinkovitost medicinskog zbrinjavanja unesrećenih unatoč nepristupačnu području. Sporazumom se povećava mogućnost komunikacije i skraćuje vrijeme od poziva do dolaska helikoptera unutar "zlatnog sata" što znatno povećava mogućnosti uspješna zbrinjavanja unesrećenih. Hrvatska je među vodećim zemljama u Europi u organizaciji hitne medicinske pomoći. Zahvaljujući kreditu Svjetske banke od 90 milijuna eura, u idućih četiri do pet godina nabavit će se 130 medicinskih vozila, ali i dva manja helikoptera opremljena za medicinski transport. Do tada će Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji s MORH-om, organizirati hitan zračni medicinski prijevoz koji neće obuhvaćati samo turističku sezonu, već cijelu godinu.

Sporazumom o preuzimanju mikrobiološkog laboratorija KBC Split će dobiti novih 900 m² novog prostora. Novi prostor omogućit će preseljenje dijela Kliničkog bolničkog centra i osnivanje dječje psihijatrije.

M. GALIĆ

OJI HRM

Krajem srpnja predsjednik Republike Hrvatske i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga Stjepan Mesić, posjetio je Pomorsku bazu Lora u Splitu i gradove Podgoru, Velu Luku, Vis i Komizu te otok Palagružu a domaćin posjeta bila je Hrvatska ratna mornarica.

Posjet Hrvatskoj ratnoj mornarici počeo je prezentacijom na kojoj je zapovjednik Hrvatske ratne mornarice, kontraadmiral Ante Urlič izvijestio Predsjednika RH o planovima razvoja i modernizacije Hrvatske ratne mornarice s posebnim osvrtom na skori početak gradnje novih ophodnih obalnih brodova. Nakon prezentacije, Predsjednik RH, u pratnji načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga RH, generala zbora Josipa Lucića, ukrcao se na raketnu topovnjaču "Vukovar", koja je s raketnom topovnjačom "Dubrovnik" prije šest mjeseci ušla u sastav HRM-a.

Predsjednik RH plovio je raketnom topovnjačom "Vukovar" iz Lore do Podgore, iz Podgore do Vele Luke, te do Visa, izrazivši pritom zadovoljstvo plovidbenim odlikama i uvjetima rada na raketnoj topovnjači tipa "Helsinki" koja je izrađena u Finskoj prije 22 godine. Primijetio je da je topovnjača u izvrsnom stanju te da je plovidba na njoj vrlo ugodna. Za vrijeme plovidbe prema Podgori, vrhovnog zapovjednika OSRH pozdravili su, tradicionalnim pomorskim mimoplovom, brodovi Hrvatske ratne mornarice koji tog trenutka nisu bili na zadaćama diljem Jadranskog mora.

U Podgori je Predsjednik RH položio vijenac na spomenik don Mihovilu Pavlinoviću, hrvatskom političaru rođenom 1831. godine

Predsjednik RH Stjepan Mesić plovio je raketnom topovnjačom "Vukovar" iz Lore do Podgore, iz Podgore do Vele Luke, te do Visa, izrazivši pritom zadovoljstvo plovidbenim odlikama i uvjetima rada na raketnoj topovnjači tipa "Helsinki". Helikopterom Mi-8 s Visa je odletio do najudaljenijeg hrvatskog otoka, ujedno i najjužnije točke hrvatskog teritorija – do otoka Palagruže. Predsjednik Mesić je prvi hrvatski državnik koji je posjetio Palagružu

Prvi hrvatski

u Podgori, koji je održao prvi govor u Dalmatinskom saboru 1861. godine i vijenac na spomenik "Galebovo krilo", simbolu rađanje partizanske ratne mornarice koji stoji iznad Podgore od 1962. godine.

Nakon Podgore posjetio je vojni objekt "Privale" u blizini Vele Luke na otoku Korčuli. Ondje su mu prikazani planovi tog prostora kao

alternativne luke na južnom dijelu Jadrana i povoljne lokacije za prihvat dislociranih plovila Hrvatske ratne mornarice koja svakodnevno nadziru morski prostor Republike Hrvatske. Nakon "Privale" Predsjednik je posjetio i grad Velu Luku.

Nakon otoka Korčule raketnom topovnjačom "Vukovar" otplovio je do Visa gdje

na

Predsjednik Mesić posjetio je i najudaljeniji hrvatski otok Palagružu

Predsjednik s izaslanstvom polaže vijenac poginulim britanskim vojnicima u II. svjetskom ratu

je položio vijenac na spomenik "Viškom boju", jednoj od najvažnijih pomorskih bitaka na Jadranu u kojoj je austro-ugarska mornarica, čije su posade većinom činili hrvatski mornari, pobijedila talijansku mornaricu te tako odredila budućnost strateški najvažnijeg jadranskog otoka – Visa. Nakon toga su položeni vijenci na spomenik poginulima u Domovinskom ratu i poginulim britanskim vojnicima u II. svjetskom ratu u Visu. Potom je predsjednik Stjepan Mesić, u pratnji izaslanstva, generala Lucića i svog domaćina kontraadmirala Urličića, otišao do Komize, gdje je položio vijenac na spomeniku poginulima u II. svjetskom ratu. Posljednja radna točka na otoku Visu, bio je posjet radarskoj postaji Vis, na 585 metara visokom brdu Hum, odakle se još iz antičkih vremena nadzire pomorski promet na Jadranskom moru.

Helikopterom Mi-8 predsjednik Mesić odletio je do najudaljenijeg hrvatskog otoka, ujedno i najjužnije točke hrvatskog teritorija – otoka Palagruže. Predsjednik Mesić je prvi hrvatski državnik koji je posjetio Palagružu te je taj posjet bio posebno dirljiv. Tijekom posjeta Palagruži, Predsjednik RH je izrazio divljenje hrvatskim ribarima čije su vrijedne ruke omogućile da ovaj udaljeni otok ostane dio hrvatskog teritorija. Republika Hrvatska je time povećala površinu svog teritorijalnog mora koji pripadnici Hrvatske ratne mornarice s ponosom čuvaju. Predsjednik Stjepan Mesić je rekao: "Lijepo je biti tu!". Posebno je pozdravio svjetioničara Nikolu Žuvelu i njegovu obitelj te mu uručio posebne darove. Kod svjetionika Palagruža, prije samog polijetanja helikoptera predsjednika Mesića, zapovjednik HRM-a darovao je vrhovnom zapovjedniku veliku fotografiju raketnih topovnjača na kojima je boravio protekla dva dana i zahvalio na posjetu Hrvatskoj ratnoj mornarici. ■

državnik PALAGRUŽI

NAMSA

NATO-ova Agencija za nabavu i održavanje

NAMSA, NATO-ova Agencija za nabavu i održavanje, postoji od 1958. godine, i izvršni je dio NAMSO-a (Organizacija za nabavu i održavanje). Njezine zadaće su usklađivanje zahtjeva i potreba članica, centralizacija aktivnosti logističkih menadžmenta, provedba međunarodnih natječajâ i ponuda, kontrola cijena i kakvoće svih roba i usluga koje se odvijaju u sklopu NAMSA-e. Hrvatska je članicom NAMSO-a i NAMSA-e postala prvoga srpnja 2009.

Mnogo prije ulaska Hrvatske u punopravno članstvo NATO-a među argumentima za ispunjenje tog strateškog cilja bili su i gospodarski. Sa sigurnošću i stabilnošću koje donosi članstvo raste i međunarodni poslovni rejting članice. Ipak, tu korist mogli bismo nazvati posrednom. Za mnoge hrvatske tvrtke korist bi mogla biti i konkretna, izravna. Naime, tradicija je u NATO-u da članice svoj obrambeni sustav vole opremiti unutar "dvorišta" Saveza. Za tvrtke iz drugih država ulazak u poslove opremanja i održavanja elemenata obrambenih sustava uvijek je bio iznimno težak, gotovo nemoguć. Jednostavno, NATO ima svoje uigrane standarde, a logično je da ih najbolje poznaju upravo tvrtke iz zemalja članica. Poznato je da su, prije našeg ulaska u Savez, neke hrvatske tvrtke izgubile poslove unatoč povoljnim ponudama i izvrsnosti svojih proizvoda i usluga, samo zato jer su

dolazile iz nečlanice. Srećom, s početkom travnja ove godine tome je došao kraj...

NATO-ova logistička agencija

NAMSA, NATO-ova Agencija za nabavu i održavanje, postoji od 1958. godine, i izvršni je dio NAMSO-a (Organizacija za nabavu i održavanje). Smještena je u Luksemburgu i najbitnija je NATO-ova logistička agencija. Njezine zadaće su usklađivanje zahtjeva i potreba nacija, centralizacija aktivnosti logističkih menadžmenta, provedba međunarodnih natječajâ i ponuda, kontrola cijena i kakvoće svih roba i usluga koje se odvijaju u sklopu NAMSA-e. Službeno, Hrvatska je članicom NAMSO-a i NAMSA-e postala prvoga srpnja 2009. Iz komentara potpredsjednice Vlade Đurđe Adlešić vrijedi izdvojiti riječi "hrvatskim se tvrtkama otvaraju mnoga vrata". I to mnogima, a ne samo onima koje pripa-

Hrvatski poduzetnici mogu dati izniman doprinos na NAMSA-inom tržištu

daju hrvatskoj namjenskoj industriji. Naime, projekti koji se vezuju uz postupke prodaje i kupnje u sklopu NAMSA-e uključuju nabavu raznih pričuvnih dijelova, održavanje opreme, transport i skladištenje, usluge mehaničke i tehničke podrške, radove na elementima demilitarizacije, menadžment sklapanja ugovora...Ukratko, ima tu posla i za mala i srednja poduzeća, poslovi pokrivaju široki dijapazon, a sve ovo je samo dio. NAMSA je tu da sklapanje i provedbu tih poslova pojednostavi i uskladi i da sve bude brzo i učinkovito, s najmanjim provedbenim troškovima za sve strane uključene u poslove.

Nova prilika i za hrvatsko gospodarstvo

U trenutku dok ovaj članak nastaje, neke naše tvrtke već poduzimaju potrebne korake da "zasjednu" na NAMSA-inu listu dobavljača, koja zasad uključuje više od 10 000 tvrtki, uglavnom iz zemalja članica. Ima ih i iz partnerskih zemalja, ali riječ je o rijetkima koje mogu pružiti one usluge kakvih u NATO-u nema. Dospjeti na listu znači biti u društvu najboljih, jer NATO drži do svojih visokih standarda, a NAMSA nikako nije iznimka. Primjerice, ima li kupac određenih zahtjeva, prosljeđuje ih NAMSA-i, koja onda kontaktira ponuđače. Naravno, to su oni s liste koje mogu udovoljiti zahtjevima. Agencija potom organizira podnošenje ponuda, u skladu s postojećom regulativom Agencije, zakonski odobrenom od NATO-ovih nadređenih tijela i odobrenom od svih zemalja članica. Slijedi sklapanje i provedba Ugovora...

Svi poslovi vezani uz NAMSA-u zahtijevaju i dobro poznavanje svih mogućih procedura. Naravno, u tome, kao u informiranju hrvatskih gospodarstvenika o mogućnostima što se otvaraju s članstvom RH u NAMSA-i, potrebna je i pomoć hrvatskih državnih tijela. Već postoji radna skupina za zakonodavne i druge pripreme koje će omogućiti sudjelovanje naših tvrtki u realizaciji infrastrukturnih i drugih projekata iz programa NATO-a. U njoj sudjeluju djelatnici više Vladinih organizacija. Moguće je ustrojavanje posebne organizacijske cjeline kojoj će zadaća biti upravo pomoći u kontaktima između NAMSA-e i hrvatskih poduzetnika.

Vjerujemo da hrvatski poduzetnici mogu dati izniman doprinos na NAMSA-inom tržištu. Uostalom, upravo

na primjeru opremanja OSRH neki su već dokazali svoje sposobnosti kao konkurentne stranim "igračima". Ulazak u NATO je za hrvatsko gospodarstvo nova prilika koja se ne smije propustiti, posebice zbog krize za koju bi najbolji lijek bio- izvoz.

Izvršnu novost javnost je čula u izjavi Đurđe Adlešić koja je uslijedila povodom primanja RH u NAMSA-u. U Luksemburgu, sjedištu Agencije, 28. će listopada ove godine biti priređen Dan hrvatskog gospodarstva i poduzetništva, na kojemu će se predstaviti niz zainteresiranih hrvatskih tvrtki.

Pripreme za organizaciju tog događaja su već počele, a znakovito je što su takvu priliku u Luksemburgu dosad imali samo Kanada i Nizozemska.

Onima koji žele o NAMSA-i saznati nešto više, preporučujemo web stranicu Agencije www.namsa.nato.int. ■

Upravo na primjeru opremanja OSRH neki su već dokazali svoje sposobnosti kao konkurentne stranim "igračima"

U Luksemburgu, sjedištu Agencije, 28. listopada ove godine bit će priređen Dan hrvatskog gospodarstva i poduzetništva, na kojemu će se predstaviti niz zainteresiranih hrvatskih tvrtki. Pripreme za organizaciju tog događaja već su počele

Usklađivanje JEZIČNIH STANDARDNA u NATO-u

Međunarodna radna skupina ispitivača iz NATO zemalja izradila je ispit, koji bi služio kao orijentacijski i usklađivački instrument nacionalnim STANAG 6001 ispitima. Zahvaljujući ažurnosti naših ispitivača i motiviranosti kandidata, Hrvatska je druga po redu provela testiranje i dobila rezultate, a kad to obave sve zemlje uključene u taj projekt, mogu se očekivati i prvi njegovi rezultati

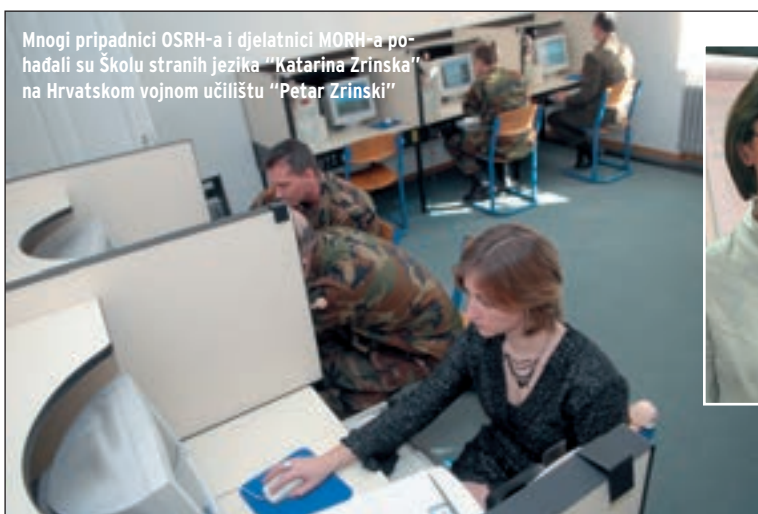
Sa svrhom standardiziranja ispita iz engleskog jezika prema NATO jezičnoj normi STANAG 6001, međunarodna radna skupina ispitivača iz NATO zemalja izradila je ispit (*Benchmark Advisory Test - BAT*) koji bi služio kao orijentacijski i usklađivački instrument nacionalnim STANAG 6001 ispitima. Projekt se ostvaruje u sklopu suradnje sa Savezničkim zapovjedništvom za transformaciju (*Allied Command Transformation - ACT*) i NATO-ovom Agencijom za međunarodnu jezičnu koordinaciju (*Bureau for International Language Coordination - BILC*), a provodi se u zemljama članicama NATO-a i Partnerstva za mir, među kojima je i Hrvatska.

U našoj zemlji testiranje je provedeno od 15. lipnja do 2. srpnja na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski", a u projektu je sudjelovalo osamnaest kandidata - po devet za jezični profil 2 i 3, koji su tu razinu jezične sposobnosti stekli na testiranju u posljednjih šest mjeseci. Testiranje su provele profesorice engleskog jezika Suzana Čečuk i Tamara Kramarić Maras, djelatnice Odsjeka za testiranje - STANAG 6001 tima, nositelja ove aktivnosti. Prema njihovim riječima, kandidati su pažljivo odabrani da bi odgovarali profilu koji je BILC definirao za taj projekt. Pohvalile su naše kandidate što su, kako su istaknule, pokazali visoku razinu motiviranosti te je, unatoč određenim tehničkim poteškoćama, testiranje uspješno provedeno.

Kandidati su polagali ispit iz vještina čitanja i pisanja te slušanja i govora, s tim da je za prve tri testiranja provedeno putem interneta, dok su govor putem telefona testirali NATO ispitivači. Potom su rezultati koje su postigli na BAT-u uspoređeni s rezultatima koje su postigli na nacionalnom STANAG 6001 ispitu. Dobiveni rezultati pokazuju da se kod većine kandidata rezultati postignuti u vještinama čitanja i slušanja u potpunosti podudaraju, dok su u produktivnim vještinama (pisanju i govoru) nešto lošiji u BAT-u u odnosu na nacionalni ispit.

Zahvaljujući ažurnosti naših ispitivača i motiviranosti kandidata, Hrvatska je druga po redu provela testiranje i dobila rezultate, a kada to obave sve zemlje uključene u taj projekt mogu se očekivati i prvi njegovi

rezultati. Naime, od inicijative do realizacije prošlo je tri godine, tijekom kojih su ispitivači iz desetak zemalja članica NATO-a radili na tom projektu, a nakon provedenog testiranja u svim zemljama sudionicama možemo očekivati uspostavljanje jedinstvenog mjernog instrumenta koji će služiti usklađivanju nacionalnih STANAG ispita. ■

Mnogi pripadnici OSRH-a i djelatnici MORH-a posadali su Školu stranih jezika "Katarina Zrinska" na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski"

Testiranje su provele profesorice engleskog jezika Suzana Čečuk i Tamara Kramarić Maras, djelatnice Odsjeka za testiranje - STANAG 6001 tima, nositelja ove aktivnosti

Pomoć kninskoj bolnici odvija se u sklopu vojne vježbe Guardex 09. Radove financira Vlada SAD-a preko Zapovjedništva američkih snaga u Europi, a izvode pripadnici američkih i hrvatskih oružanih snaga

Američka pomoć kninskoj bolnici

U Općoj bolnici "Hrvatski ponos" u Kninu u tijeku su radovi uređenja unutarnjeg i vanjskog prostora. Radove financira Vlada Sjedinjenih Američkih Država preko Zapovjedništva američkih snaga u Europi, a izvode pripadnici američkih i hrvatskih oružanih snaga. Amerikanci su donirali građevinski materijal u vrijednosti 130 tisuća dolara, a volonterski rad vojnika nemjerljiv je doprinos toj hvalevrijednoj akciji.

Pomoć vojnih snaga civilnom stanovništvu i lokalnoj samoupravi humanitarna je aktivnost kakvu američki vojnici često poduzimaju tijekom održavanja vojnih vježbi u zemljama s kojima surađuju. Tako se i pomoć kninskoj bolnici odvija u sklopu vojne vježbe Guardex 09, a radove izvode pripadnici Zračnih snaga SAD-a i Gardijske motorizirane brigade HKoV-a. Dok američki vojnici obnavljaju unutrašnjost bolnice – mijenjaju vodovodne instalacije, sanitarije i radijatore te popravljaju krovnu ventilaciju i liče zidove, hrvatski vojnici rade na uređenju okoliša.

Bolnicu su 23. srpnja posjetili predstavnici američkog izaslanstva, načelnik Američkog ureda za obrambenu suradnju pukovnik Charles Davis i pukovnik Mark Vivians, zapovjednik 86. eskadrile za izgradnju i obuku ZB Ramstein, čiji pripadnici izvode radove, te bojnik Eric Tramel iz Humanitarnog odjela Zapovjedništva američkih snaga u Europi. S njima su bili i predstavnici Gardijske motorizirane brigade predvođeni zapovjednikom, brigadnim generalom Mladenom Fuzulom, te gradonačelnica Knina Josipa Rimac, a s tijekom izvođenja radova i dodatnim potrebama upoznao ih je ravnatelj bolnice dr. Oliver Ojdanić.

U izjavi za medije dr. Ojdanić je istaknuo da se radovi izvode zahvaljujući suradnji Hrvatske vojske i Američkih zračnih snaga, a general Fuzul je izrazio spremnost vojske u Kninu da i ubuduće, kao i do sada, pomaže lokalnom stanovništvu. Da suradnja vojnog i civilnog sektora na tom području ima dugogodišnji kontinuitet potvrdila je i kninska gradonačelnica, napomenuvši da su pripadnici hrvatskih Oružanih snaga sudjelovali u brojnim projektima od goleme važnosti za Zvonimirov grad. U ime građana Knina i svih kojima će koristiti ta bolnica, koja se prije godinu dana osamostalila od šibenske, zahvalila je na donaciji Vladi SAD-a, kao i na nesebičnoj pomoći američkim i hrvatskim vojnicima što zajedničkim snagama rade na uređenju bolnice.

Dobru suradnju američkih i hrvatskih oružanih snaga, posebno je istaknuo pukovnik Davis te važnost zajedničkog sudjelovanja u humanitarnim projektima pomoći civilnom stanovništvu, poručivši: "To je cilj i američkoga veleposlanstva u Hrvatskoj, koje podupire pomaganje lokalnom civilnom stanovništvu. Američke zračne snage tako sudjeluju u uređenju kninske bolnice te se nadamo da ćemo na taj način poboljšati životne uvjete na ovom području." Svi su se složili da je to dobar primjer civilno-vojne suradnje, u korist građana Knina i šire, a tijekom obilaska bolnice vidjeli su kako napreduju radovi, koji bi trebali biti dovršeni do obilježavanja 14. obljetnice vojno-redarstvene operacije Oluja. Tako će u sklopu svečane proslave Dana pobjede i domovinske zahvalnosti obnovljeni dijelovi kninske bolnice biti predstavljeni i široj javnosti. ■

Snimio Ante ARBANAS

Svi su se složili da je pomoć bolnici dobar primjer civilno-vojne suradnje, u korist građana Knina i šire, a tijekom obilaska vidjeli su kako napreduju radovi

S tijekom izvođenja radova i dodatnim potrebama američko izaslanstvo upoznao je ravnatelj bolnice dr. Oliver Ojdanić

Snimila Marija ALVIR

Damir BARIŠIĆ, foto: ARHIVA AKRO-GRUPE "KRILA OLUJE"

Nastupima akro-grupe "Kрила Oluje" Oružane snage RH predstavile su se na proslavi 60. obljetnice NATO saveza i 30 godina operativne uporabe aviona F-16 u sastavu ratnog zrakoplovstva Kraljevine Belgije. Manifestacija je održana u zrakoplovnoj bazi Koksijde u Belgiji. U statičkom i letačkom dijelu programa sudjelovali su predstavnici 18 ratnih zrakoplovstava od čega najveći broj NATO članica...

KOKSIJDE AIRSHOW

Sa svoja dva zapažena nastupa hrvatski piloti još su jednom zaslužili pohvale stručne publike i gledatelja, te u uglednom društvu vodećih svjetskih zrakoplovstava prikazali profesionalnost i osposobljenost pripadnika HRZ-a i PZO-a

Oružane snage RH početkom srpnja predstavile su se nastupima akro-grupe "Kрила Oluje" na proslavi 60. obljetnice NATO saveza i 30 godina operativne uporabe aviona F-16 u sastavu ratnog zrakoplovstva Kraljevine Belgije. Manifestacija je održana u zrakoplovnoj bazi Koksijde u Belgiji, a otvorio ju je zapovjednik belgijskog ratnog zrakoplovstva general-pukovnik Gerard Van Caelenberge uz nazočnost belgijskog ministra obrane Pieter de Crema te mnogobrojnih visokih civilnih i vojnih dužnosnika među kojima je bio i VIZ RH brigadir Naser Cacović. Drugi dan na manifestaciji je bio i vojni predstavnik RH pri NATO-u general-bojnik Drago Lovrić. Ceremonija otvaranja manifestacije iskorištena je ujedno za predstavljanje knjige o belgijskom ratnom zrakoplovstvu "Belgium trough Blue Eyes".

U statičkom i letačkom dijelu programa sudjelovali su predstavnici 18 ratnih zrakoplovstava od čega najveći broj NATO članica,

a kao i uvijek najzapaženije nastupe ostvarile su brojne akro-grupe među kojima uz "Kрила Oluje" možemo istaknuti franusku "Patrouille de France" i "Cartouche Dore", poljsku "Team Iskry", jordansku "Royal Jordanian Falcons", marokansku "Marche Verte", te dvije manje grupe iz Danske i Belgije. Ništa manje atraktivni bili su i pojedinačni nastupi belgijskog i nizozemskog F-16, mađarskog Gripena, francuskog Rafala i švicarskog F-18. Atraktivan program manifestacije te povoljno i većinom sunčano vrijeme privuklo je više od 80 000 posjetitelja.

Nažalost, dan prije manifestacije život su izgubila dva belgijska pilota koja su u Koksijdu trebala preletjeti avionom Piper Super Cub sa zračne luke Goetsenhoven. U njihovu čast na uvodnoj pripremi za pilote održana je minuta šutnje te je na otvaranju letačkog programa šest belgijskih Alph Jetova izvelo "Missing Man" formaciju. Transportni zrakoplov An-32 pružio je potporu akro-grupi prijevozom

zrakoplovnih tehničara i opreme, a u zrakoplovnoj bazi njemačkog ratnog zrakoplovstva Landsberg osiguran je prihvat i punjenje gorivom hrvatskih zrakoplova.

Sa svoja dva zapažena nastupa hrvatski piloti još su jednom zaslužili pohvale stručne publike i gledatelja, te u uglednom društvu vodećih svjetskih zrakoplovstava prikazali profesionalnost i osposobljenost pripadnika HRZ-a i PZO-a. ■

Vojni predstavnik RH pri NATO-u general-bojnik Drago Lovrić s našim pilotima

2009

CIAV 09 u Varaždinu

Na varaždinskom aerodromu u organizaciji aerokluba Varaždin 11. i 12. srpnja održan je međunarodni aeromiting CIAV 09, na kojem je sudjelovalo i Hrvatsko ratno zrakoplovstvo predvođeno zapovjednikom general-bojnikom Vladom Bagarićem, ujedno i izaslanikom Predsjednika RH. HRZ se predstavio u letačkom dijelu programa nastupima AN-32, MiG-21 i akro-grupe "Kрила Oluje" te helikopterom Mi-171Sh na statičkom prikazu. Veliko zanimanje publike privukli su i mađarski Gripen te Mi-24, kao i izloženi Alpha Jet francuskog ratnog zrakoplovstva.

Od civilnih sudionika najzapaženije nastupe izveli su poznati akrobatski piloti Peter Podlunšek i Sergio Plamerino, te galeb G-2 novosadskog aerokluba, a najveća atrakcija aeromitanga zasigurno je bio letački program legendarnog Red Bull Air Race pilota Petera Besenyja.

Međunarodni aeromiting u Varaždinu održan je pod generalnim pokroviteljstvom Ureda Predsjednika RH, a uz HRZ sudjelovala su i ratna zrakoplovstva Slovenije, Mađarske i Francuske. U dvodnevnom atraktivnom letačkom programu uživalo je oko 20 000 gledatelja.

Snimio Saša PAVLOVIĆ

Prvi pripadnik HRM-a u operaciji ATALANTA

U skladu s Odlukom Hrvatskog sabora o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj operaciji Europske unije "EU NAVFOR Somalija – ATALANTA", od 3. travnja 2009., u mirovnu operaciju ATALANTA upućen je prvi pripadnik Hrvatske ratne mornarice, poručnik korvete Grgo Kero. On je od 8. do 28. srpnja bio na francuskoj fregati "Aconit", angažiranoj u Adenskom

Spašavanje unesrećenog

Poručnik fregate Sergej Kozmi i stožerni narednik Draško Filipović članovi su tima ronitelja Središta za obuku Hrvatske ratne mornarice. U akvatoriju Čiova 25. srpnja 2009. hrvatskom natjecatelju Tomi Vrdoljaku pružali su potporu u pokušaju obaranja hrvatskog rekorda u ronjenju na dah u disciplini Constant No Fin (CNF) u organizaciji kluba KŠR "Split",.

Samo nekoliko minuta nakon starta započela je prava drama. Poručnik fregate Kozmi je izjavio: "Primijetili smo da je Tomo Vrdoljak izronio bez svijesti, odnosno netko od ronitelja u podvodnom dijelu osiguranja ga je doveo na površinu". Zahvaljujući brzom intervenciji pripadnika HRM-a koji su ga u otežanim vremenskim uvjetima prebacili na kopno te medicinskoj ekipi koja je Tomi Vrdoljaku pružila prvu pomoć, i kome je u jednom trenutku prestalo kucati srce, spašen je život. Na ovaj način pripadnici Hrvatske vojske još jednom su pokazali da su osim redovitih zadaća, uvijek na raspolaganju za pomoć hrvatskim građanima.

OJI HRM

zaljevu. Prema Odluci Hrvatskog sabora u mirovnu operaciju ATALANTA može se uputiti do 5 časnika/dočasnika HRM-a.

Sudjelovanje Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj operaciji u Somaliji u skladu je sa sigurnosnom i vanjskom politikom Republike Hrvatske i potvrđuje strateški cilj – članstvo u Europskoj uniji, a time i doprinos sposobnostima Europske unije za upravljanje krizama.

Operacija ATALANTA pokrenuta je u skladu s rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1814, 1816, 1838 i 1846 iz 2008. godine da bi se zaštitili brodovi što prevoze hranu za Somaliju iz programa WFP (World Food Programme), brodovi koji plove u somalskim vodama te odbili svi oružani i napadi gusara na brodove. Na čelu Europskih pomorskih snaga (European Naval Forces Somalija – EU NAVFOR Somalia) jest kontraadmiral Peter Hudson iz Kraljevske mornarice Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske. U operaciji sudjeluje 14 brodova i 3 zrakoplova, i to iz Španjolske, Njemačke, Francuske, Grčke, Italije i Švedske.

Poručnik korvete Grgo Kero pripadnik je Hrvatske ratne mornarice od 2005. godine te se trenutačno nalazi na dužnosti zapovjednika lovca mina "Korčula". Bio je više puta na višednevnim plovidbama na francuskim lovcima mina. Poručnik korvete Kero rođen je 1978. godine, završio je Pomorski fakultet Splitu, smjer nautika te nakon toga Časničku školu Učilišta Hrvatske ratne mornarice "Petar Krešimir IV".

OJI HRM

Snaga u pokretu

MAN Importer Hrvatska je član poslovne grupe Auto Hrvatska.

Univerzalci s pogonom na svim kotačima.

MAN nudi pravo rješenje za svaki logistički vojni scenarij. Osim TGA, TGM i TGL kategorije vozila važnu ulogu u vojnoj primjeni imaju i HX i SX modeli, specijalno razvijeni za ispunjavanje vojnih zadataka. Zbog univerzalne kombinacije maksimalne mobilnosti, pouzdanosti i snage, s ekonomičnim učinkom u eksploataciji, vozila su pogodna za sve logističke i taktičke namjene.

Glavni uvoznik za Republiku Hrvatsku:
MAN Importer Hrvatska d.o.o., Zagreb

www.man.hr

www.man-mn.com/militarytrucks

Transport worldwide. Powered by MAN.

MAN Nutzfahrzeuge

MODERNIZIRANJE CAIMANA

Američki je marinski korpus (USMC) sklopio ugovor vrijedan 19 milijuna dolara s tvrtkom BAE Systems o modernizaciji 1800 oklopnih vozila Caiman. Riječ je o oklopnom vozilu kategorije MRAP. Modernizacija će povećati učinkovitost i sigurnost posade, i to unapređenjem raznih podsustava. Modernizacija će se obavljati na terenu, u remontnoj bazi u Kuvajtu. Modernizacija se obavlja kompletima za modernizaciju koji se dostavljaju iz tvornice BAE Systems u Sealyju, savezna država Teksas. Posao bi trebao biti okončan do lipnja 2010. Inače, u toj je tvornici načinjeno 2868 Caimana tijekom proizvodnje koja je trajala 22 mjeseca.

M. PETROVIĆ

Foto: Business Wire

POLETIO EXCALIBUR

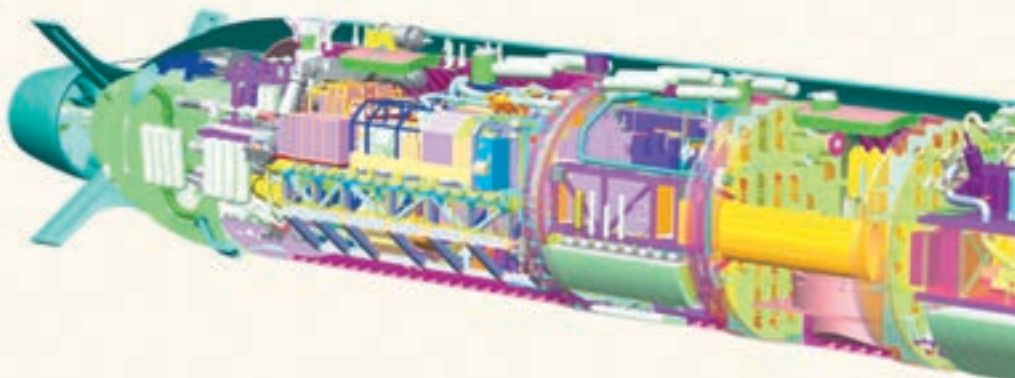
Američka tvrtka Aurora Flight Sciences Corporation (Aurora) je krajem lipnja uspješno obavila prvi probni let novog prototipa bespilotne letjelice Excalibur. Posebnost bespilotne letjelice Excalibur jest u tome što ima hibridni pogon, odnosno uz turboventilacijski ima i elektropogonsku skupinu. Temeljna je svrha sadašnjeg dizajna hibridnog pogona omogućavanje Excaliburu VTOL (Vertical Take Off and Land) okomito polijetanje i slijetanje, a time značajne tehničko-taktičke samostalnosti tako da nisu potrebni posebni lanseri za bespilotnu letjelicu, odnosno uzletno-sletna staza.

Prilikom prvog probnog leta znanstvenici Aurora Flight Sciences Corporation na Excaliburu su iskušavali njegove mo-

gućnosti polijetanja i slijetanja i zalebdenja. Dodatna velika posebnost Excalibura je primjena tiltrotorske tehnologije. Naime, pogonske skupine su smještene u nosu letjelice te na vrhovima krila. Turbofun pogon Williams F415 smješten u nosu ima mogućnost okomitog rotiranja, dok se elektropogon koji je razmješten na vrhove krila (i rabi litij-polimer baterije) prema potrebi vodoravno uvlači i izvlači iz tijela krila.

I. SKENDEROVIĆ

NOVI BACAČ GRANATA

Padobranci 82. zračnodesantne divizije na poligonima u bazi Fort Bragg isprobavaju novi ručni bacač granata M320. U odnosu na stariji model M203 je kraći i precizniji. Preciznost je postignuta uporabom laserskog daljinomjera i laserskog pokazivača. M320 je fleksibilan, može se rabiti postavljen ispod jurišne puške ili kao samostalno oružje. Da bi se povećala sigurnost uporabe, primijenjen je oki-

dač dvostrukog djelovanja. Otvara se na stranu što omogućava brže punjenje i uporabu jačeg streljiva. Iako je cijev M320 kraća sedam cm od starog M203, omogućava preciznije pogađanje. Rani razvojni modeli rabljeni su na terenu u borbenim uvjetima da bi se otkrili nedostaci i ispravili na serijskoj inačici. M320 se na jurišnu pušku M4 postavlja za pet minuta.

M. PETROVIĆ

ZAPOČELA GRADNJA DRUGE BARRACUDE

U francuskom brodogradilištu konzorcija DCNS u Cherbourgu 26. lipnja započela je gradnja druge jurišne podmornice na nuklearni pogon klase Suffren, poznata pod oznakom Barracuda za potrebe francuske ratne mornarice. Podmornice klase Suffrene zamijenit će postojeće podmornice klase Rubis/Amethyste u razdoblju 2017-2028.

Program podmornica Barracuda je možda i najvažniji program namijenjen obnovi francuskih pomorskih snaga. Svaka podmornica nosit će 12 krstarećih projektila Scalp namijenjenih napadu na kopnene ciljeve, a ispaljivat će ih kapsularno iz torpednih cijevi. Nadalje, bit će naoružane

protubrodskim projektilima Exocet Block II i novom generacijom teških torpeda promjera 533 mm, koji će biti lansirani iz četiri pramčane torpedne cijevi. Podmornice će također biti opremljene uređajima za prikupljanje obavještajnih podataka te će imati mogućnost ukrcanja specijalnih snaga.

Francuska Agencija za vojnu nabavu (DGA) dodijelila je cjelokupni ugovor brodograđevnom konzorciju DCNS i tvrtki Areva-TA zaduženoj za nuklearno pogonsko postrojenje krajem prosinca 2006.

M. PTIĆ GRŽELJ

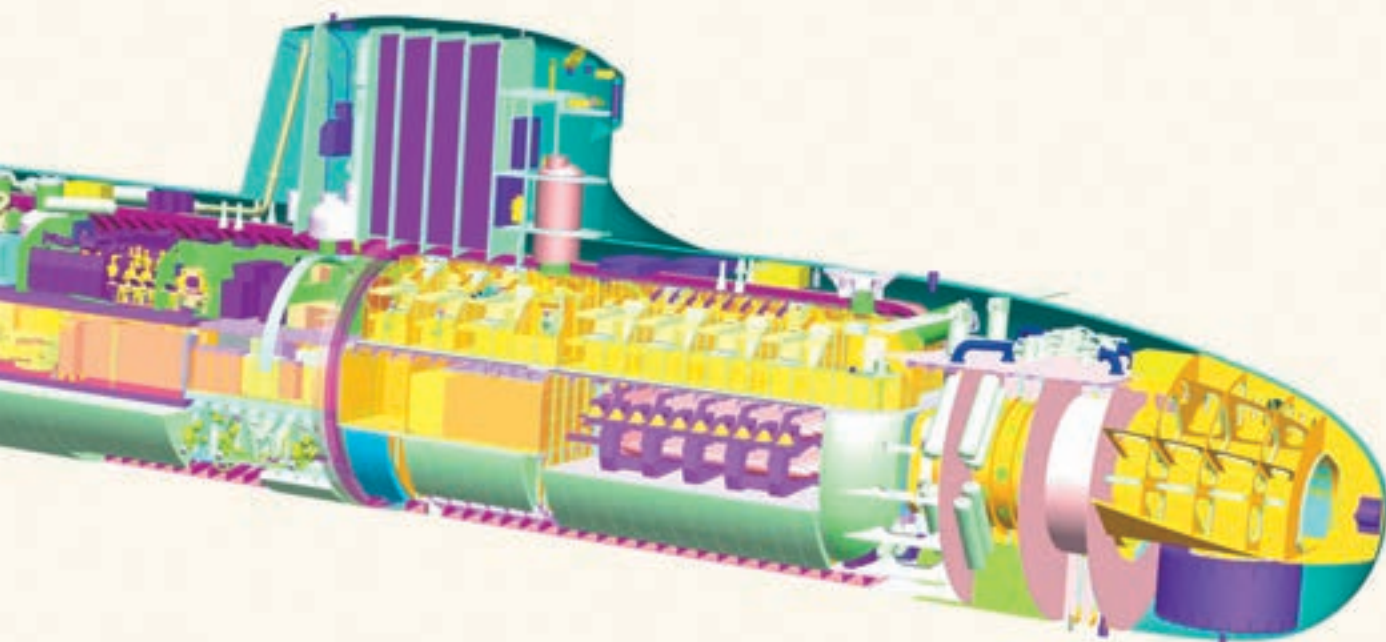

Foto: Rheinmetall

Njemačka savezna agencija za obrambenu tehnologiju i nabave - BWB naru-

čila je od tvrtke PSM GmbH 405 novih borbenih vozila pješništva Puma. Ugo-

PUMA U PROIZVODNJI

vor je vrijedan oko 3,1 milijardu eura, a prva bi se vozila isporučila njemačkoj vojsci već 2010. Inače tvrtka PSM je u zajedničkom vlasništvu njemačkih tvrtki Rheinmetall i Krauss-Maffei Wegmann. Vlasništvo u PSM-u je podijeljeno po pola. Puma je najvažniji razvojni projekt njemačke kopnene vojske i omogućit će im prilagodbu snaga prijetnjama budućnosti. Puma dolazi kao svojevrsni nasljednik poznatog njemačkog BVP-a Marder te nastavlja tradiciju napredne njemačke vojne industrije u pogledu izrade borbenih oklopnih vozila.

M. PETROVIĆ

EUROFIGHTER TYPHOON USPJEŠNO LANSIRAO PAVEWAY IV

Arsenal jednog od najnaprednijih borbenih aviona današnjice uskoro bi trebao proširiti svoj raspon zrakoplovnog naoružanja. Naime, tvrtke Raytheon Systems Limited (RSL) i BAE Systems Eurofighter Typhoon Integration Team tijekom lipnja obavile su 15 pokusnih lansiranja u zraku laserski navođene bombe Paveway IV, i ta lansiranja su bila prva koja su bila provođena na tom tipu borbenog aviona, a obavljena su u sklopu Eurofighter Typhoon Phase 1 Enhancements programme. Zračna lansiranja laserski navođene bombe Paveway IV s Eurofightera su bila obavljena u različitim kombinacijama, odnosno pri različitim konfiguracijama podvješavanja na avion zrakoplovnog naoružanja, te gađanje zemaljskih ciljeva s različitih visina i pri različitim brzinama. Nedvojbeno je kako će uvođenje laserski navođene bombe Paveway IV, koja je nedavno ušla u operativnu uporabu na avionima Harrier GR9 i Tornado GR4, dodatno osnažiti Eurofighterovu veliku ubojnu moć.

I. SKENDEROVIĆ

PORINUT PRVI FINSKI MCMV 2010

U talijanskom brodogradilištu Intermarine u Sarnani, 16. lipnja je svečano porinut prvi brod za protuminsku borbu klase MCMV 2010 namijenjen finskoj

ratnoj mornarici. Gradnja trupa novoga broda izrađenog od staklom ojačane plastike, duljine 52,45 m počela je u srpnju 2007. postupkom prvog laminiranja što kod brodova metalnog trupa odgovara polaganju kobilice, dok je gradnja sljedećih dvaju brodova započela u ožujku 2008. odnosno veljači 2009. Kontrolu kvalitete gradnje potvrdio je talijanski registar brodova RINA, a dodijeljena mu je klasa trupa u skladu sa strogim pravilima za gradnju vojnih brodova koje je objavio talijanski registar vojnih brodova RINAMIL.

Tijekom gradnje prvog broda nove klase, uvedene su nove tehnološke inovacije, kao što je uporaba nove vrste staklenih vlakana u izradi konstrukcije trupa i implementaciji nadgrađa rabeći pritom proces vakumske infuzije smole. Posljednja inovacija omogućuje značajno poboljšanje mehaničkih svojstava kompozitnog materijala, povećana je kvaliteta konačnog proizvoda te je optimizirano radno okruženje. Nova tehnika izrade trupa znatno je smanjila rizik od zagađenja okoliša.

M. PTIĆ GRŽELJ

IZRAEL NAPUSTIO LCS, NO RAZMATRA MEKO A-100

Izraelska ratna mornarica je nakon dugogodišnjeg razmatranja službeno objavila da nisu više zainteresirani za akviziciju američkog ratnog broda za priobalnu borbu (LCS - Littoral Combat Ship) tvrtke Lockheed Martin a kao glavni razlog navode se iznimno visoki troškovi. Ovom odlukom također su napuštene opcije za moguću nabavu nepoznatog broja korveta tvrtke Northrop Grumman. Vojno-industrijski izvori navode da izraelska mornarica ubrzanim tempom pokušava združiti i dijelom osnovati vojno-brodograđevnu industriju radi gradnje korveta njemačkog dizajna na domaćim navozima. Ako suradnja bude ostvarena, barem jedan od brodova gradio bi se u Haifi, a dio sustava nadzora i naoružanja osigurala bi izraelska tvrtka Israel Aerospace Industries. Vrijednost ukupnog programa procjenjuje se na oko 600 milijuna eura.

U početnoj fazi, njemačka grupacija TKMS ponudila je prema taktičko-tehničkim zahtjevima produljenu inačicu korvete MEKO A-100 čija istisnina iznosi oko 2200 t. Važno je napomenuti da TKMS, također za potrebe izraelske mornarice, trenutačno gradi dvije podmornice klase Dolphin.

M. PTIĆ GRŽELJ

ISPORUČEN PRVI C-17 ZA SAC PROGRAM

U tvornici američkog proizvođača zrakoplovne tehnike Boeing, 14. srpnja je predstavnicima multinacionalnog transportnog zrakoplovnog puka (Multinational Heavy Airlift Wing) predan prvi od ukupno naručena tri strateška transportna aviona C-17 Globemaster III. Multinacionalni transportni zrakoplovni puk ustrojen je na temelju dogovora 12 zemalja (Bugarska, Estonija, Mađarska, Litva, Nizozemska, Norveška, Poljska, Rumunjska, Slovenija, Sjedinjene Američke Države, Finska i Švedska), koje su osnovale konzorcij i pokrenule Strategic Airlift Capability Program u svrhu zadovoljenja svojih potreba za strateškim zračnim transportom.

Multinacionalni transportni zrakoplovni puk će djelovati iz mađarske zrakoplovne baze Papa, u kojoj su već smješteni pripadnici ratnih zrakoplovstava svih zemalja članica konzorcija. Sve zemlje su zajednički odgovorne za održavanje i uporabu aviona, koji će se primarno rabiti za potporu NATO operacijama, ali i za potrebe UN-a i Europske unije, odnosno i za druge međunarodne potrebe (humanitarne krize i razne katastrofe). Transportni avion Boeing C-17 Globemaster III sposoban za transport do 77 tona tereta na udaljenost od 5180 km bez popune gorivom, kao i za djelovanje u složenim uvjetima. Pokreću ga četi-

ri motora od 185 kN Pratt & Whitney PW2040, maksimalna brzina iznosi 830 km/h, brzina krstarenja od 0,74 do 0,78 Macha, plafon leta 13 700 m. Može prevoziti teret većih dimenzija do gabarita 5,49x3,76 m (vojna vozila u dva reda jedno pored drugog, do tri Bradley borbeni vozila pješništva ili jedan tenk M-1). Ukupna površina teretnog prostora iznosi 147m², a volumen 592m³.

I. SKENDEROVIĆ

Odlika sve veće rasprostranjenosti asimetričnog ratovanja jest provođenje vojnih operacija u urbanom području. Njihova uspješnost zahtijeva poboljšanje razvoja sposobnosti borbe u zatvorenim prostorima

BORBENA OBUKA U ZATVORENIM PROSTORIMA (CQB)

Dugogodišnje iskustvo pokazuje da oružane snage s modernom tehnologijom mogu lako dominirati područjem borbenih operacija, ali nakon što konvencionalne kinetičke operacije završe, nastavljaju se asimetrične operacije najčešće u urbanim područjima, u kojima je jako teško pobijediti.

Kako se i ruska vojska uvjerila u Čečeniji, kada započnu borbe u urbanim područjima, učinci konvencionalnih oružja se smanjuju, postrojbe razine voda i svaki pojedinačni vojnik postaju ključni igrači, a vještina borbe u zatvorenom području (CQB - Close Quarter Battle) potrebna je za pobjedu. Još važnije od toga, povećava se broj ozlijeđenih. Da-

nas, SAD i ostali saveznici u Afganistanu i Iraku provode većinu vojnih operacija u urbanom području (MOUT - Military Operations in Urban Terrain) koji zahtijevaju iznimnu obučenost u CQB vještinama.

Izješća Odbora za znanost Ministarstva obrane SAD-a upućuju na nedostatke u sposobnosti snaga da se bore u urbanom području. Ove manjkavosti su posebno uočene na početku djelovanja u Iraku 2003. godine, a vjeruje se da su posljedica neprilagođene i neusmjerene obuke snaga. Izješće iz 2006. godine navodi da je naglasak prvo stavljen na uvježbavanje provedbe glavnih operacija u centraliziranim obučnim centrima,

dok je malo vremena i resursa ostavljeno za obuku manjih postrojbi u CQB vještinama.

Prijedlozi poboljšanja navedeni u tom izvješću uključuju: stvaranje realističnog obučnog okruženja; uključivanje tipičnog lokalnog stanovništva; stvaranje protivničke snage (OPFOR - Opposing Forces) koja rabi naoružanje i bori se u skladu s protivničkom taktikom; poboljšavanje instrumentacije; poboljšavanje sustava za snimanje i analizu obučnih scenarija i stavljanje naglasaka obuke na vojnike i dočasnike. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojnici.hr)

POKRETNE ZAPOVJEDNE POSTAJE

Zapovjednici uvijek moraju imati nadzor nad bojištem. Ako je odsutan iz stožera, zapovjednik mora nastaviti svoju zadaću unatoč promjeni lokacije. U prošlosti je to značilo usporavanje procesa donošenja odluka za zapovjednika. Sve se obavljalo pomoću karte i glasovnom komunikacijom, ili dostavom i kopiranjem rješenja za stožer, a tad su se ključni elementi organizacije umnožavali, da bi se omogućilo postavljanje na novu lokaciju i preuzimanje nadzora.

Prvo rješenje omogućuje zapovjedniku slobodu kretanja po bojištu do mjesta gdje je najpotrebniji, ali je tada slabiji nadzor stanja na bojištu, dok drugo rješenje omogućuje pomicanje samog stožera zajedno s bojištem, iako po cijeni udvostručenja opreme i ljudstva.

Tijek modernih operacija, količina, vremensko trajanje i važnost obavještajnih podataka, masovnost sustava za praćenje situacije, te zahtjev za informacijama u realnom vremenu na svim razinama (potrebno za potporu taktičkim odlukama sa strateškim implikacijama) znače da današnji

zapovjednik treba istu količinu informacija, kako u stacionarnom taktičkom stožeru tako i u pokretnom (OTM -On The Move). To je karakteristično za zapovjednike na svim razinama i u svim okruženjima.

Potrebe kopnenih zapovjednika su složene, posebno na taktičkoj razini, ali potencijalna rješenja za složenost zapovijedanja tijekom strateških pokreta još su u razvoju. Sveobuhvatno rješenje može biti i najskuplje te je odgovor na trenutačna operativna iskustva i duže terminske planove.

Zapovjednik treba okruženje koje mu osigurava trenutačno dostupnu operativnu sliku te neophodne alate za planiranje i informacije da bi mogao voditi svoju postrojbu. To je situacija u stacionarnim ili pokretnim rješenjima, ali za stacionarno rješenje sve to mora biti ugrađeno unutar jedne platforme. To obuhvaća instalaciju radnih stanica unutar platforme, s integriranim komunikacijskim sustavom koji korisnicima omogućuje pristup bilo kojem komunikacijskom sklopu. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

Vojnim zapovjednicima potrebna je i mogućnost zapovijedanja u pokretu, tj. pokretne zapovjedne postaje. Na bojištu modernog doba zapovjednici u pokretu ne mogu dopustiti nedostatak operativne funkcionalnosti svojih stožera

S obzirom na razvoj trenutačne globalne financijske krize kao i kreditnu nefleksibilnost koja se ogleda u padu potražnje, u budućem kratkoročnom razdoblju svjetskoj trgovini prijeti urušavanje. Gledajući dugoročno, trenutačna kriza prijeti modelu gospodarskog rasta pokretanog izvozom, rasta koji je od 1950-ih pomogao mnogima prevladati siromaštvo

TRGOVAČKA I GLOBALNA GOSPODARSKA KRIZA

Od samita G20, koji je održan u studenom 2008. u Washingtonu, situacija se pogoršava. Pad svjetske trgovine, koji je zabilježen u trećem kvartalu 2008. godine, ubrzao se. Godišnji pokazatelji svjetske trgovine u 2008. godini pokazivali su oštar uspon sve do sredine ljeta nakon kojeg je, u četvrtom kvartalu, zabilježen veliki pad.

Nakon ukupnog rasta od 6,2% zabilježenog u 2008. godini, Svjetska banka je 9. prosinca 2008. godine, predviđjela da će pad svjetske trgovine u 2009. godini iznositi 2.1%.

Međunarodni monetarni fond je, također u prosincu 2008. godine, obja-

vio ažurirano izvješće World Economic Outlook (WEO), u kojem je iznio svoje prognoze nastale na temelju analize zadnja tri mjeseca te predvidio da će se svjetska trgovina i proizvodnja smanjiti za 42% odnosno 15% (Nasuprot tomu, iako je Kindleberger imao ista očekivanja između 1929. i 1930. godine zabilježen je pad svjetske trgovine od 19%).

Podaci iz prosinca 2008. godine predviđjeli su ubrzano smanjivanje svjetske trgovine pa su tako sljedeće zemlje prijavile vrijednosti pada izvoza na mjesečnoj razini: Kina (-2,8%), SAD (-6%) i Velika Britanija (-3,7%). Korejski izvoz u četvrtom kvartalu također je

pretrpio pad i to u vrijednosti od 12%.

Japan je u siječnju 2009. izvijestio o padu izvoza za 44% na godišnjoj razini, nastavljajući se tako na pad iz prosinca 2008. kada je iznosio 35%.

Kina je u siječnju 2009. izvijestila o padu vrijednosti izvoza od 17,5% na godišnjoj razini, te ukupno 42% pada vrijednosti uvoza (izvozne cijene imale su porast u vrijednosti od 2,3% dok su uvozne u isto vrijeme pale u vrijednosti od 0,6%). Očekivanja za veljaču 2009. godine bila su još gora, jer je zabilježen daljnji pad izvoza za 25,7%. ■
(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

Pripremio Igor KAUCKI

VJEČNI LOVCI? (I. dio)

Razvoj borbenih bespilotnih letjelica napreduje strelovitom brzinom. No, on je još uvijek strogo orijentiran na razvoj letjelica specijaliziranih za uništavanje ciljeva na zemlji. Zasad, barem koliko je poznato javnosti, nijedna država nema u završnoj fazi razvoja bespilotnu letjelicu kojoj bi osnovna namjena bila borba u zračnom prostoru. Na tom području još uvijek suvereno vladaju lovački avioni. Globalna proizvodnja lovačkih aviona, prema sadašnjim će najavama do 2015. premašiti 400 primjeraka na godinu. Bez obzira jesu li ta predviđanja realna, ili prenapuhana, činjenica jest da su još uvijek u operativnoj uporabi lovački avioni projektirani prije pedeset godina. Prvi je prototip MiG-a 21 prvi put poletio još 1956. Tada je imao masu od tek 4,44 tone. Danas RAC-MiG za potrebe indijskog ratnog zrakoplovstva modernizira tamošnje dvadesetjedinice na standard MiG-21-93 (Bison), s povećanjem mase na 9,6 tona. MiG se nada i novim narudžbama za modernizaciju MiG-ova 21.

Ne samo da se moderniziraju stari primjerci već i kineski Chengdu za potrebe izvoza

još uvijek proizvodi F-7, koji je vjerna kopija MiG-a 21. Prvi je F-7 prvi put poletio 17. siječnja 1966., a od tada su ga Chengduovi stručnjaci više puta poboljšavali. Najnovija inačica, koja se u nekim detaljima znatno razlikuje od originala, jest F-7MG, a koji je prvi put poletio 1996. Najveća je promjena uporaba krila s dvostrukom deltom. Takvo krilo omogućava veću pokretljivost u zraku, osobito veću brzinu skretanja. Novo je krilo donijelo manju maksimalnu brzinu, ali to i nije najvažnije kod suvremenog lovca. Unatoč tim poboljšanjima pokretljivost F-7MG je znatno manja u odnosu na njegove suvremenike. Za taj se avion odlučilo pakistansko ratno zrakoplovstvo koje ga je dodatno prilagodilo svojim potrebama i označilo kao F-7PG (mase 9,1 tonu). Prilagodba se ponajviše ogledala u ugradnji radara Grifo 7 dometa motrenja tek oko 55 km. Pakistansko ratno zrakoplovstvo u operativnoj uporabi ima oko 135 F-7. Zbog slabog radara F-7PG ne može rabiti projektele malog dometa s infracrvenim navođenjem, kao što su AIM-9L Sidewinder i kineski PL-2

Sve veći i skuplji lovački avioni i dalje dominiraju svjetskim tržištem borbenih letjelica. Po svemu sudeći tako će ostati još sljedećih deset godina

i PL-5. Za uništavanje ciljeva na zemlji može rabiti laserski vođene bombe kineske proizvodnje. Kako pakistansko ratno zrakoplovstvo u svom sastavu ima i F-16, itekako je svjesno svih nedostataka F-7PG. Njegova je narudžba i ovako bila samo prijelazni korak do početka isporuka znatno suvremenijeg lovca JF-17 Thunder i kupovine trenutačno najnaprednijeg kineskog lovca J-10.

FC-1/JF-17 Thunder

Prvobitno označen kao Super Seven, ovaj je avion naknadno dobio dva imena. Kineska oznaka je FC-1 (Fighter China), dok je pakistansko ratno zra-

koplovstvo ovom lovcu dalo oznaku JF-17 Thunder. Razvoj FC-1 započeo je početkom devedesetih godina prošlog stoljeća, prije svega za potrebe pakistanskog ratnog zrakoplovstva. Ugovor o službenom početku razvoja potpisan je u listopadu 1994. i njime je predviđeno da se troškovi razvoja novog lovca dijele na jednake dijelove između Kine i Pakistana. Zbog financijskih i političkih problema u Pakistanu razvoj se otegnuo, te je prvi prototip poletio tek 3. rujna 2003. JF-17 je razvijen na osnovi ruskog projekta R33 RAC-MiG-a. Ovaj je projekt razvijan kao izvozna dopuna dvomotornom MiG-u 29 za one države koje su htjele nove sovjetske lovce, ali kojima je dvomotorni avion bio prevelik i preskup. Predviđena proizvodna oznaka za R33 bila je MiG-33, i u osnovi je trebao biti sovjetski pandan američkom F-16. Raspad Sovjetskog Saveza ugasio je razvoj R33, da bi ponovno oživio kad su ga sredinom devedesetih, za potrebe Pakistana otkupili Kinezi. Konceptijski gledano JF-17 je vrlo nalik F-16, osim što ima dva bočna umje-

sto jednog podtrupnog usisnika. Ugrađen mu je i suvremeni FBW sustav kontrole leta, koji mu pruža visoku pokretljivost u zraku. Za pogon je odabran ruski motor RD-93, koji omogućava maksimalnu brzinu leta od 1,6 Macha.

Nakon isporuke prvih osam JF-17, koji su dovršeni u pogonima tvrtke Chengdu, za potrebe pakistanskog ratnog zrakoplovstva u tvrtki Pakistan Aeronautical Complex započela je 2008. proizvodnja prvih od 150 naručenih primjeraka. No, pojavili su se politički problemi, ponajviše oko uporabe ruskog motora RD-93, za koji Rusi, na zahtjev Indije, nisu htjeli dati dozvolu za uporabu na pakistanskim avionima. Iako su i Kinezi i Pakistanci više puta objavili da je problem dobivanja dozvole za uporabu ruskog motora riješen, činjenica jest i da se sve češće spominje da će, zbog potrebe nesmetanog izvoza, Kinezi razviti svoj motor za FC-1/JF-17. To ne čudi kad se zna da su FC-1, uz Pakistan, već naručili Azerbajdžan i Zimbabve. Kao idući siguran kupac spominje se Sudan.

J-10

Kinesko ratno zrakoplovstvo baš i nije zainteresirano za kupnju FC-1, iako se ponekad spominje kao zamjena za jurišnika Q-5. Naime, istodobno s razvojem FC-1 Chengdu je razvijao i znatno napredniji J-10. Iako nikada nije potvrđeno, J-10 se tehnološki temeljio na izraelskom lovcu Lavi, koji nikada nije ušao u serijsku proizvodnju zbog

američkog političkog pritiska. Tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća u razvoj su se uključili i ruski stručnjaci, čije je znanje omogućilo uspješan završetak projekta. Zapadni izvori često kao godinu prvog leta navode 1998., iako je prvi prototip prvi put poletio 1996. No, taj se prvi prototip 1001 pokazao neuspjelim. Svi su problemi otklonjeni tek na trećem prototipu 1003, koji je prvi put poletio 22. ožujka 1998. J-10, mase 19 227 kg, po svojim je letnim odlikama sličan švedskom Gripenu.

Prve isporuke serijskih primjeraka započele su 2005. Već iduće godine Pakistan je odlučio kupiti prvu seriju od 36 aviona. Navodno je i Iran naručio 24 J-10. Kao i kod FC-1 i ovdje se u izvozu javlja problem uporabe ruskog motora AL-31FN koji je namjenski razvijen za J-10. Zbog toga je sigurno da će izvozni primjerci imati kineski motor.

Gripen

Gripen je trenutačno najsuvremeniji jednomotorni lovački avion, i to će zasigurno ostati sve do ulaska u operativnu uporabu američkog F-35. Prvi je prototip prvi put poletio 9. prosinca 1988., a u operativnu je uporabu uveden 9. lipnja 1996. Time je Gripen postao prvi borbeni avion četvrte generacije koji je ušao u operativnu uporabu. Osim male veličine ima i mali radarski, infracrveni i vizualni potpis. Zbog toga ne čudi da je Gripen doživio veliki izvozni uspjeh, koji bi bio i mnogostruko veći da se potencijalni kupci

nisu prestrašili velike svjetske gospodarske krize. Do sada je Gripen prodan Južnoj Africi (28 primjeraka), Tajlandu (šest + šest kao opcija), Češkoj (14) te Mađarskoj (14).

Kako je Gripen prije svega namijenjen švedskom ratnom zrakoplovstvu, prilagođen je tamošnjim zahtjevima. To znači da može djelovati s vrlo kratkih poletno-sletnih staza jer mu za polijetanje treba tek 800 metara. Slijetanje se, zahvaljujući snažnom stajnom trapu, obavlja na samo 400 m. Cijeli je avion prilagođen što jednostavnijem rukovanju, kako pilota tako i zemaljskog osoblja. Saab posebno naglašava da je za operativno održavanje Gripena potreban samo jedan profesionalni i pet mehaničara iz pričuve. To je ostvareno ugradnjom podsustava za samotestiranje svih avionskih sustava. Nakon proizvodnje pet prototipova, od kojih je prvi izgubljen u nesreći (zakazao je FBW sustav za nadzor leta), švedsko je ratno zrakoplovstvo naručilo 204 JAS39A/B/C/D (105 A, 15 B, 70 C i 14 D). Od toga je 12 Gripena inačice C i dva inačice D prodano Češkoj. Jedan je B iznajmljen britanskoj Empire Test

Pilots School. Mađarski su C i D Gripeni dobiveni konverzijom starijih JAS39A/B švedskog ratnog zrakoplovstva.

I švedsko ratno zrakoplovstvo trenutno ima 18 JAS39A i 13 B konvertiranih u inačice C/D, što daje ukupnu snagu od 75 JAS39C i 25 D, koje će u operativnoj uporabi ostati do 2040.

Saab ima planove za prodaju još 200 Gripena. Kao vjerojatni kupci spominju se Hrvatska, Rumunjska i Švicarska. Brazil, Bangladeš, Indija i Danska spominju se kao potencijalni kupci. Da bi povećali mogućnosti prodaje svog lovca, Saab je 2007. objavio da pokreće program demonstratora tehnologija Gripen NG (Next Generation). Gripen Demo avion je dobiven modifikacijom jednog JAS39B primjerka, a prvi je put poletio 27. svibnja 2008. Gripen NG donosi jači motor, povećane spremnike za gorivo, povećanu nosivost, poboljšanu avioniku i mnoga druga poboljšanja. Jači motor je General Electric/Volvo Aero F414G. To je u osnovi motor koji se rabi na američkom palubnom lovcu F/A-18E/F Super Hornet, koji je prilagođen za uporabu na Gripenu. S maksimalnim potiskom od 98 kN (povećanje od 20%), F414G

omogućava Gripenu nadzvučno krstarenje. Jači je motor povećao i najveću masu na 16 000 kg, uz povećanje mase praznog aviona za samo 200 kg. Za potencijalne korisnike je još dojmljiviji podatak da novi motor ima vijek trajanja od čak 750 000 radnih sati. Zapremina unutarnjih spremnika za gorivo povećana je za čak 40% (na 3150 kg), čime je borbeni polumjer djelovanja gotovo udvostručen. Povećani spremnici omogućuju da Gripen NG bez dopunjavanja gorivom u letu preleti 4070 km. Moderniziran je i radar PS-05/A koji je dobio novu fiksnu antenu s elektroničkim skeniranjem, te je tako dobiven radar Saab/Thales Aesa. Ojačanje konstrukcije trupa aviona, ugradnja jačeg stajnog trapa i jačeg motora omogućilo je postavljanje dodatna dva nosača oružja na trup, tako da ih sada ima 10.

Gripen NG je bezuspješno nuđen Norveškoj po pojedinačnoj cijeni od 69 milijuna američkih dolara po avionu. Ponuđen je i Nizozemskoj po cijeni od 56,5 milijuna eura po avionu za narudžbu od 85 primjeraka. ■
(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

DALEKI UDARI IZ MORSKIH DUBINA (II. DIO)

Činjenica da su krstareći projektili prilagođeni lansiranju iz standardnih torpednih cijevi promjera 533 mm, ali i da se razvijaju projektili dometa manjeg od 300 km da bi se mogli prodavati trećim državama, dodatno će povećati broj njihovih korisnika, a time i utjecaj na odvijanje ratova

Uvjereni da je razvoj podinačice Tomahawk Block IV tek lakši tehnički postupak, britansko je ministarstvo obrane u travnju 2003., za 70 milijuna funti, naručilo 64 projektila. Projektili su namijenjeni naoružanju podmornica klase Astute i Trafalgar. U cijenu su uračunali i troškove modifikacije podmornica i ugradnju pripadajućih sustava te održavanja projektila. Ova je narudžba ušla u petogodišnji ugovor, potpisan u kolovozu 2004., kojim je Raytheon Missile Systems dobio 1,6 milijardi dolara za proizvodnju 2200 Tomahawk Block IV.

Razvoj i testiranje Tomahawk Block IV prilagođenih ispaljenju/lansiranju iz torpednih cijevi, koji su prethodi-

li početku isporuke britanskoj ratnoj mornarici, neočekivano su doveli do niza problema. Dva probna lansiranja s podmornice HMS Trafalgar, obavljena tijekom lipnja 2005., bila su neuspješna, kao i treći obavljen u svibnju 2006. Nakon toga Raytheon je morao uložiti velike napore da bi se poboljšala kontrola kvalitete tijekom proizvodnje. Tek je probno lansiranje s američke podmornice USS Pasadena, obavljeno 26. ožujka 2007., bilo potpuno uspješno. Prvo potpuno uspješno lansiranje s britanske podmornice (HMS Trenchant) obavljeno je 21. lipnja iste godine.

Najveća modifikacija na podmornicama klase Trafalgar, a kako bi se prilagodile uporabi projektila Block IV,

bila je zamjena starog sustava ATWCS novim Lockheed Martinovim Tactical Tomahawk Weapons Control Systemom (TTWCS), koji je istodobno zadržao i mogućnost lansiranja projektila Block III. Do danas su sve podmornice klase Trafalgar opremljene TTWCS-om. Podmornice klase Astute opremaju se TTWCS-om već tijekom gradnje. Ograničena operativna uporaba Tomahawka Block IV za britanske podmornice proglašena je u travnju 2008, a prva podmornica naoružana tim projektilima postala je HMS Torbay. Isporuka zadnjeg od 64 naručena britanska Tomahawka Block IV trebala bi se obaviti otprilike ovih dana. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

SREDNJI TENK PANZERKAMPFWAGEN IV

Ideju o razvoju novog srednjeg tenka, koji će po svojim odlikama i naoružanju biti na granici s teškim tenkom, prvi je put dao general Heinz Guderian. Navodno je sam Adolf Hitler zatražio od Kruppa, Rheinmetall-Brosiga i MAN-a da razviju vozilo Begleitwagen (BW). Neki izvori navode da je oznaka vozila bila Bataillonsführerwagen. Specifikacija, objavljena 11. siječnja 1934., tražila je vozilo mase do 18 tona, najveće brzine 35 km/h i naoružan topom od 75 mm. Osnovna mu je namjena trebala biti borba protiv protivničkih tenkova kao potpora tenku Panzerkampfwagen III, a sekundarna uništavanje fortifikacija. Sve su tvrtke napravile po jedan prototip koji su testirani tijekom 1935. i 1936. Rheinmetall-Borsigov BW-Vk2001(Rh) radio je modificirani mjenjač preuzet s Neubaufahrzeuga (vidi Hrvatski vojnik br. 236). Krupov BW-VK2001(K) i Maschinenfabrik Augsburg Nürnbergov AG (MAN) VK2002(MAN) dobili

su novi MAN-ov mjenjač. MAN je razvio i novi ovjes koji nije bio prihvaćen. Krupp se usredotočio na razvoj kupole dok se MAN posvetio usavršavanju mjenjača. Svi su prototipovi imali slične odlike, a pobjednikom je proglašen Kruppov VK 2001(K).

Nakon obavljenih testiranja, Kruppovi su stručnjaci tijekom 1935. obavili dodatna poboljšanja. Pošto su obavljena dodatna testiranja, Krupp je dobio prvu narudžbu za 20 tenkova. U travnju 1936. novi je srednji tenk dobio oznaku Panzerkampfwagen IV. Prva je serija označena kao Panzerkampfwagen IV Ausf A (Versuchskraftfahrzeug 622). Iako neki izvori tvrde da su prvi Panzerkampfwageni IV isporučeni još 1936., većina navodi da je prvi serijski primjerak ispušten u listopadu 1937. Proizvodnja je dovršena u ožujku 1938., nakon proizvedenih 35 tenkova. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

Bez obzira na to što je relativno brzo zaustavljen razvoj Panzerkampfwagena IV, bio je najbrojniji i najvažniji tenk njemačkih oklopnih snaga u II. svjetskom ratu

Nastavljajući obilježavati 200. obljetnicu bitaka iz rata 1809., u ovom članku donosimo prvi dio opisa Bitke kod Predila, u kojoj ratuju pripadnici Slunjske graničarske pješačke regimente broj 4

PREDIL (I.) - SERASOV NAPAD

Oko tvrđave Predil prije 200 godina nije vladala tišina, nego pucnji. Strateški važna točka našla se pod udarom Napoleonovih vojnika

Bitka kod Predila (slov. Predel)

odvijala se gotovo u isto vrijeme kao i bitka kod Malborghetta. Tvrđava Predil zatvarala je cestovni pravac uz rijeku Soču prema Koruškoj, kojim su se kretale znatne francuske vojne snage pod zapovjedništvom generala Serasa. Taj napadni pravac bio je za Francuze pomoćni u odnosu na Malborghetto, koji je bio glavni i kojim se kretala glavnina francuske vojske.

Selo Predil leži na granici Italije i Slovenije, u gornjem toku rijeke Soče. Nalazi se na strateškoj cesti koja vodi iz Gorice dolinom Soče u Korušku i koja kod sela prelazi vrlo važan gorski vijenac. Zbog njegove strateške važnosti, u neposrednoj blizini Predila bio je sagrađen obrambeni čardak sličan onome u Malborghettu. S gradnjom se počelo u proljeće 1809., uz brojne prekide radova. Pojedini bočni tvrđavni objekti uopće nisu započeti, osobito oni između čardaka i ceste. Umjesto toga načinjen je palisadama zaklonjeni prolaz kao spoj između čardaka i predutvrde. Za pješačku obranu oko čardaka bila je podignuta ograda od palisada, a blizu jugoistočnog ugla sagrađeno je skladište streljiva. Pred sjevernim bojištem iskopana je graba preko koje je vodila cesta u utvrdu.

Topovi iz utvrde mogli su dobro paljbom pokrivati veći dio pristupnih cesta i dio obronka brda Plane. Na desnom boku, velika strmina rječice Prediljke štitila je utvrdu. Lijevi, šumom obrašteni i prema obronku okrenuti bok bio je uvelike ugrožen. Da bi se to spriječilo, trebalo je na brežuljku sjeverno od Mangartova mosta sagrađiti pojedine objekte ali se zbog pomanjkanja vremena i novca to nije dogodilo.

Inženjerski kapetan Ivan pl. Hermann vodio je gradnju utvrde. Tijekom povlačenja iz Italije, po nalogu nadvojvode Ivana, upućen je u Predil da ga osposobi za prihvata ljudstva i organizira obranu. Prispjevši u utvrdnu, nije zatekao nikoga osim nekoliko građevinskih radnika. General-bojnik grof Nobili došao je 13. svibnja na pregled utvrde i dao zadaću satniku Hermannu da u kratkom vremenu dopremi hranu, streljivo i vodu. Za izvođenje radova nedostajalo mu je radne snage, materijala i osobito vremena.

Dana 13. svibnja, kao prethodnica dolazi u utvrdnu skupina novaka pukovnije Allvintzy: 16 topnika sa sedam topova i nekoliko dvokuka. Idućeg dana stigoše u Predil dvije satnije Slunjske

Direktno nadređen generalu Serasu bio je princ Eugene Beauharnais, Napoleonov nećak i potkralj Italije

graničarske pješačke regimente broj 4, a spomenuti novaci zbog nedovoljnog borbenog iskustva povlače se izvan područja borbi. Kako je za posadu u utvrdi bilo raspoloživo samo 150 mjesta, kapetan Hermann kao jezgru ostavio je iz sastava Slunjske pukovnije Krstinjsku kumpaniju (satniju) br. 3, pod zapovjedništvom kapetana Jurja Vitkovića, dok je iz Vojničke kumpanije br. 4 prihvaćen samo dio ljudstva, a dio izabran za posluđu topova. Prema tome se novoustrojena kombinirana satnija sastojala od dva časnika (kapetan Vitković i potporučnik Ivan Despot), 12 dočasnika, devet razvodnika, jednog bubnjara i 168 pješaka — ukupno 192 pripadnika,

Umjetnički prikaz napada na Predil

kao i liječnik Henschel iz pukovnije Strassoldo.

Do 15. svibnja stiže do utvrde još jedna slunjska postrojba, Lađevačka kumpanija br. 1 pod satnikom Jankovićem, koja je zahtijevala ulaz. Kapetan Hermann nije mogao to dopustiti, zbog nedostatka raspoloživog prostora, hrane, vode i streljiva. Zbog vrlo teškog stanja u satniji i većeg broja oboljelih i nemoćnih pripadnika kapetan Hermann odlučio da od ove satnije uzme dva časnika: natporučnika Trifuna Vilu i zastavnika Mihajla Mačevića, jednog desetnika, razvodnika, 14 strijelaca i nekoliko za hod nesposobnih vojnika. S preostalim dijelom satnije kapetan Janković odlučio krenuti preko brda prema svojoj vojsci u povlačenju. Brojno stanje Slunjske kombinirane satnije u utvrdi time je povećano na 222 momka, čime je cjelokupna posada povećana na 242 momka, uključivši zapovjednika, liječnika, 16 topnika i dva inženjera.

Preostali dio satnije Janković je uspio povući preko brda za glavninom vojske koja se povlačila. Satnik je zbog iznemoglosti i vjerojatne bolesti zaostao iza svoje satnije i uspio se vratiti u utvrdnu.

Francuski divizijski general Seras došao je 15. svibnja do utvrde, gdje se zbog topničke paljbe s tvrđave Predil morao zaustaviti. Bez borbe dalje nije mogao. O tome izvješćuje princ Eugene Beauharnaisa, Napoleonova nećaka

i potkralja Italije, moleći ga za daljnje upute. Njegova kolona bila je zaista u teškom položaju: snage su se našle u tijesnom klancu, a logistička potpora bila je onemogućena, jer su prilazne ceste bile zakrčene brojnim kolima koja su prevozila ratni materijal. Ni mnogobrojno topništvo nije mu koristilo zbog nepovoljne konfiguracije terena.

Idućeg dana, 16. svibnja, u zoru zauzele su francuske prednje snage položaje na zapadnom rubu tjesnaca na potoku Mangart nekoliko stotina metara pred utvrdom. U tri sata poslije podne, nakon prispjeća potkraljeve zapovijedi da se utvrda mora što prije zauzeti, general Seras poziva protivnika na predaju obećavajući mu slobodan odlazak. Satnik Hermann odbija taj poziv. U to se vrijeme razmjenjuje međusobna paljba nižeg intenziteta, uglavnom bez uporabe tvrđavnog topništva. Seras se zatim odlučio na djelovanje topništva, premda je zbog velike daljine i uzvišenog položaja utvrde imao malo izgleda na uspjeh. Tijekom noći Francuzi uspijevaju postaviti nekoliko topova na obronku brda Plane i počinju djelovati u zoru 17. svibnja. Od toga nastaju znatna oštećenja na utvrdi. A ni palisade nisu ostale pošteđene, što je smanjilo zaštitu pješaka u njima. Zbog toga ih satnik Hermann povlači u utvrdnu. ■

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

“Srpski sabor” u Srbu, 25. srpnja 1990. (I. dio)

Novi saziv Sabora SR Hrvatske je 29. lipnja 1990. donio *Odluku o pristupanju raspravi o promjeni Ustava SRH iz 1974.*, jer se iz njegova sadržaja trebaju “ukloniti one njegove odredbe koje su izraz ideologijskog jednonumlja i zamijeniti ih ustavnim odredbama koje će biti adekvatan izraz demokratskog, višestranačkog i republikanskog oblika državnoga ustrojstva”. Odlučeno je da naziv države treba biti Republika Hrvatska, da se njezin vrhovni pravni akt treba zvati Ustav RH, da se promijene nazivi državnih tijela (u Predsjednik RH, Sabor RH), da grb RH treba biti povijesni hrvatski grb s 25 crvenih i bijelih polja, da zastava RH treba biti hrvatska trobojnica (crven, bijeli, plavi) s povijesnim hrvatskim grbom u njezinoj sredini, itd. Spomenute prijedloge Sabor SRH usvojio je amandmanima (64 - 75) na Ustav SRH 25. srpnja 1990. godine. Istoga dana je u organizaciji Srpske demokratske stranke u Srbu održan tzv. Srpski sabor. Na njemu je donesena “Deklaracija o suverenosti i autonomiji srpskog naroda u Hrvatskoj” i utemeljeno “Srpsko nacionalno vijeće”, kao izvršno tijelo Srpskog sabora, te najavljeno “plebiscitarno izjašnjavaње srpskog naroda o svim pitanjima bitnim za njegov položaj u Hrvatskoj i Jugoslaviji”.

Zasjedanje Srpskog sabora u Srbu otvorio je David Rastović: *Dame i gospodo, otvaram zasjedanje Srpskog sabora. Sabor se održava u dva dijela. (...) Ovaj dio Sabora ima zadatak da utvrdi prijedlog Deklaracije o suverenosti i autonomiji srpskog naroda u Hrvatskoj kao i prijedlog članova Srpskog nacionalnog vijeća /SNV/. (...) Za vođenje ove sjednice predlažem radno predsjedništvo u slijedećem sastavu: akademik prof. dr. Jovan Rašković, predsjednik SO Knin i predsjednik zajednice opština sjeverne Dalmacije i Like dr. Milan Babić, predsjednik SO Donji Lapac i član predsjedništva ZO Sjeverne Dalmacije i Like, a to sam ja David Rastović.*

Nakon predlaganja i usvajanja dnevnog reda govorili su predstavnici srpskog naroda (Milan Babić, dr. Jovan Rašković, dr. Dušan Zelembaba i drugi), koji su podržali tekst Deklaracije. Među govornicima bio je i prof. dr. Rastislav Petrović, koji je u ime Narodne stranke Crne Gore kao predstavnik podružnice Beograd rekao: *Ja vam iz sveg srca čestitam ovaj svečani čin i sve ovo što ste danas donijeli kao vašu Odluku. To je ono što pripada vama, jer vi živite na svom tlu, ovo je vaša zemlja i imate pravo u njoj da odlučujete i da se ponašate na način kako ste to uradili. Na jednom od zborova SDS, mislim da je to bilo u Novom Sadu ili Somboru kada sam pored uvaženog gospodina Jovana Raškovića bio, rekao sam da velika vremena rađaju velike ljude i rođen je Jovan Rašković izrastao u jedan granati hrast koji je raširio grane gdje god ima Srba širom Jugoslavije i oni mogu da stanu ispod tih grana.*

Nakon njega govorio je Sergej Veselinović, koji je primijetio “da Deklaracija koja se odnosi na budući položaj srpskog naroda koji živi na teritoriji buduće autonomije ne regulira pitanje položaja većinskog dijela Srba izvan ove teritorije” i predložio “da se poseb-

Trg sv. Marka u Zagrebu, 25. srpnja 1990.

nim dokumentom odredi prema problemima i položaju i tog dijela Srba koji je većinski dio srpskog naroda”.

Radoslav Tanjga je poručio: *Draga braćo i sestre, draga gospodo, mogu kazati da sam sretan čovjek, jer pripadam jednom ovakvom narodu. Predstavljam jedan ovakav narod, jer kažu da smo nacionalna manjina. Neka dođu ovdje u Srb, pa da vide koliko ima tih dobrih ljudi. Da li je to nacionalna manjina. Ovo je naše tlo. Ovo je naša otadžbina. Otadžbina je ono gdje su ostavljene kosti pod zemljom i na zemlji, a otadžbina se ne može ponijeti na donu od cipela.*

Ratko Ličina se predstavio kao “dosadašnji zastupnik u vijeću opština Sabora RH, a od sada i narodni poslanik opštine Gračac u Srpskom saboru” i kratko rekao: *Dajem punu podršku ovome. Moj prijatelj Radoslav Tanjga je jednom rekao da mu je naš prvi nastup u Saboru RH ličio na mačevanje s kišom, a čini mi se da će ovo biti jedan naš kišobran.*

Tekst Deklaracije “usvojen je jednoglasno” i “uz gromoglasne ovacije”. Prema zapažanju novinara “i ovaj miting je slijedio čvrste kanone nacionalnih skupova (ikonografija s dosta četnoških ...?), (te) uglavnom srpske zastave, no i one sadašnje jugoslavenske sa zvijezdom”, uz posebnu napomenu da je obilježje i atmosferu nadopunio srpski četnički vojvoda Vojislav Šešelj prodavajući prvi broj svog četničkog lista, glasno uzvikujući – “Deset dinara Velika Srbija, deset dinara ...”.

Među izjavama vodstva krajinskih Srba nakon skupa u Srbu novinari su zabilježili: *Ja jesam za Srbiju, ali za onu koja treba da postoji po svojim historijskim granicama i po svojim historijskim zaslugama. (...) Ovo što se danas događa sa srpskim narodom u Hrvatskoj ustvari je pobuna srpskog naroda, ovo je ustanak srpskog naroda, ali ustanak koji je kao bogohuljenje, ali smatram da bi sa Tuđmanom mogao i dalje iskreno razgovarati, ali sa cjelokupnim HDZ-om u kome ima ustaških jezgara – nikako. (...) Komadanje ljudskih tjelesa je jedan od velikih specifičnih doprinosa, genocidnih doprinosa ustaša svijetu. (Jovan Rašković, predsjednik SDS-a)*

Ukoliko se ustavni amandmani hitno ne povuku iz saborske procedure, srpski će narod u Hrvatskoj proglasiti svoju političku autonomiju, što će biti samo prva faza u stvaranju integralne srpske države na Balkanu. (Jovan Opačić) ■

* U sljedećem broju navest će se sadržaj Deklaracije o suverenosti i autonomiji srpskog naroda, donesene 25. srpnja 1990. u Srbu

Oluja

Bila je krik galeba i munja do neba
sila što guši i bol u duši,
bila je južna strana, sa brega grana
tambure glas i za sve nas.

Bila je pupoljak žuti i poskok ljuti
armada moćna, serenada ponoćna,
bila je čudesna igra i doskok tigra
tajnovit broj, odlučan boj.

Bila je stoljetna mora i rosa sa gora
slap i jeka i gorka rijeka,
bila je Tuga i Buga, jaram, patnja duga
riječ pravica, kob i tamnica.

Bila je jezik roda i bilo naroda
zvijezda plavog svoda, kip i sloboda,
bila je najduži dan i najljepši san
osmijeh ljetne zore, čista, velika k'o more.

Bila je plima, bila je val,
bila je stih, bila je rima,
bila je ona, bila u nama,
bila je, bila je, bila je Oluja.

Frano LIVAJIĆ

Pjesma je objavljena u zbirci
"Vjetrovi rata"

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Stančićeva 6, 10 000 Zagreb ili na e-mail: hrvojnisk@morh.hr

Božji dar Isus

Darivanje je iskonska ljudska potreba. To najočitije pokazuju djeca koja očekuju i uvijek se raduju svakome daru. Kad darivanje izostane, tužni su i razočarani. Odrasli već znaju da se djeci ne dolazi nikada praznih ruku. Hrvatski književnik Ivan Slamnig u jednoj svojoj prekrasnoj pjesmi opisuje tjeskobni trenutak kad je jednom bez dara došao djetetu. Dijete mu je ususret hrlilo s pitanjem: "Što miноси, što miноси?" – "Ruke su mi bile prazne. Recite mi što da radim?", tužno kaže pjesnik.

Pri svakom ljudskom susretu negdje u nama odzvanja pitanje: što miноси, što miноси? Mogu li se uspostaviti pravi ljudski odnosi bez darivanja? Ima li prijateljskog susreta bez darivanja? Što nam zapravo darovi znače?

Ljudi se vole hvaliti s onim što su sami stekli. Kad se pak ozbiljno o tome razmisli mi gotovo i nemamo ništa, a da nam nije darovano. Ono što nam je najmilije i najvrednije ipak smo kao dar primili. Nismo mogli birati, niti zaslužiti. Sam život, primjerice, ili roditelje, braću, sestre, domovinu..., sve ono, zapravo, što određuje naš identitet, sve smo to kao dar primili. Zato Pavao apostol opominje kršćane: "Što imaš da nisi primio? Ako si primio, što se hvataš kao da nisi primio"(1 Kor 4,7). I daje kršćanima zlatno pravilo: "Tko se hvali, u Gospodinu neka se hvali"(1 Kor 1,31).

Bog je, naime, izvor darežljivosti, kao što kaže Biblija: "Svaki dobar dar, svaki savršen poklon odozgor je, silazi od Oca..." (Jak 1,17). Stoga je prvi stav koji se čovjeku nameće otvorenost prema Božjem daru. Ta otvorenost mora biti djetinje iskrena: što miноси, što miноси...? Otvorenošću za primanje čovjek i sam postaje sposoban za istinsku darežljivost. Osim toga, darežljivost je puna obećanja. Svaki je dar novo obećanje i u svakom darivanju dar je i uzdarje. To dovodi do uzajamnosti u kojoj darovatelj daje samoga sebe, a primatelj se predaje onome koji mu se daruje. Darivanje je, zapravo, govor ljubavi. Bez ljubavi darivanje postaje podmičivanje i kupovanje naklonosti.

To je pozadina Isusove prepirke sa Židovima o kojoj čitamo u evanđelju 18. nedjelje kroz godinu. Oni ne prepoznaju darove Božje jer ne poznaju darovatelja. Svi Božji darovi kroz povijest spasenja samo su navještaj konačnog dara koji je u Isusu Kristu. Božja darežljivost nije plaća za vjernost, nego otvaranje i navještaj dara koji dolazi. U darivanju nema uvjetovanja, nema pogadjanja. Dar je bezuvjetan kao što je ljubav bezuvjetna. Zato darivanje ne poznaje ni cijene ni ucjene. Tko u daru ne prepoznaje darovatelja, nema mu pomoći. Uvijek će ostati prosjak. E, kad bi ti znala dar Božji... – tumačio je Isus ženi na studencu – on bi ti dao vode žive. Ovima u Kafarnaumu, gladnima kruha, kaže: Kruh je Božji onaj koji silazi s neba.

Radi se, dakle, o tome da se otvorimo Božjem daru u Isusu iz Nazareta. Božje, pak, darivanje nadilazi sva naša očekivanja: dar je, naime, identičan s darovateljem. Ali ni to nije sve. Kad se upustimo s Bogom u međusobno darivanje, ne ostajemo samo na tome. Milost nas Božja vodi da s njime ulazimo u "savez za čovjeka". Kao što je on za nas darovao svoj život, njegovim darom postajemo sposobni da "i mi dadnemo svoj život za braću svoju"(1 Iv 3,16).

Ivan NIMAC

BIBLIOTEKA

Martin Zimmermann
Velikani povijesti - što svatko mora znati
Mozaik knjiga, Zagreb, 2009.

Na samom početku XXI. stoljeća možemo se s ponosom osvrnuti na više tisuća godina staru povijest, bogatu kulturu te znanstveni i tehnološki napredak čovječanstva. U pozadini svih velikih dostignuća uvijek su ljudi – velike osobnosti – zaslužni za ta otkrića. Bez njih bi današnji svijet izgledao potpuno drukčije.

Tko su oni, čime su zadužili čovječanstvo i koje su posljedice njihova rada na svijet u kojem živimo? Život značajnih povijesnih osoba pratimo kroz zanimljive portrete u kojima se istodobno doznaju korisne činjenice o njihovom radu i stječe pregled o tome kojima se to njihovim dostignućima i radovima i danas možemo koristiti.

Priredivač knjige, profesor Martin Zimmermann, odabrao je najvažnije povijesne osobe i okupio skupinu vrhunskih stručnjaka. Hrvatsko izdanje ovoga priručnika obogaćeno je portretima velikana hrvatske povijesti. Praćenje životnih priča i obrazovanja u knjizi "Velikani povijesti" vodi nas u napetu avanturu kojom obogaćujemo vlastiti život, a čitanje knjige zanimljiv je put kroz povijest, kulturu i umjetnost.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

56. festival igranog filma u Puli

- godišnja smotra hrvatskog igranog filma
- od 18. - 25. srpnja

Dobre vijesti dolaze iz Pule! Slogan festivala **Film pod kožom** dokazuje da je hrvatski film živahan i u dobroj formi. Kao i uvijek, uz domaći film tu je i stara, dobra Arena, veliko platno, zvjezdano nebo i žuljanje na kamenu s kojega su Rimljani prije 2000 godina gledali borbe galija. Možda ste već i čuli da svi pričaju o tri dobra filma, a tri od deset je solidan rezultat za malu kinematografiju poput naše. *Metastaze* (o huliganu), *Kenjac* (o magarcu) i *Crnci* (o crnoj strani ratovanja) vrhunski su filmovi i teško će im se ove godine u široj regiji naći konkurenti. S prognozama bih išao čak tako daleko da im predviđam brojne nagrade gdje god se pojavili. *Kenjac* je vizualno vjerojatno naš najljepši film u povijesti, *Metastaze* sam već hvalio, a moje epitete o filmu godine pulski Grand prix je samo potvrdio. Ali ono po čemu će se pamtiti ova Pula ostat će *Crnci*. Brutalan, kontroverzan i neugodan, ali snažan i kvalitetan te prije svega zanatski uvjerljiv. Riječ je o psihološkom portretu petorice ratnih specijalaca koji srljaju u propast. O svakom od likova može se danima pričati, a kad redatelji u tome uspiju možemo reći da im je film umjetničko djelo, iako u *Crncima* ta umjetnost nije lijepa, nego je crna da crnja ne može biti. Možda su baš zbog tog estetskog dojma *Crnci* dobili najmanju ocjenu publike u Areni. Znakovito je da se publici najviše, i to s ocjenom 4.57, svidio vrlo optimističan film lijepog ugođaja *Vjerujem u anđele*, što pokazuje da je prosječnom hrvatskom filmofilu dosta "crnjaka", tranzicije i PTSP-a. Čini se da će *Vjerujem u anđele* prvi u redovitu distribuciju pa ću detaljnije o njemu u sljedećem broju.

Leon RIZMAUL

VREMEPLOV

31. srpnja 1945.
Francuski "Quisling" predao se savezničkim snagama

Pierre Laval, premijer okupirane Francuske tijekom Drugog svjetskog rata i jedna od najtraženijih osoba u ljetu 1945., predao se u Austriji američkim vojnicima. Laval je u početku političke karijere zastupao pacifističke stavove, no u 30-im godinama XX. stoljeća, obnašajući funkcije ministra vanjskih poslova i francuskog premijera, sve je više postajao nacionalistički političar. Bio je uvjereni antikomunist i protivnik sovjetsko-francuskog sporazuma iz 1935., a zalagao se za približavanje Francuske i fašističke Italije. U to je vrijeme Laval kao ministar bio zagovornik kolonijalne trgovine, posjetio je fašističkog diktatora i Italiji u potaji priznao pravo na Etiopiju, samo da bi je zadržao podalje od zamršenih europskih prilika. U predvečerje Drugog svjetskog rata bio je vođa frakcije unutar francuske vlade što se zalagala za dobre odnose s Njemačkom umjesto srljanja u rat. Kada je rat počeo a Francuska potučena, Laval je postao ministar u Petaineovoj novoj vichyjevskoj vladi. Tijekom rata Laval je postao osoba od posebna Hitlerova povjerenja, te je izgurao ostarjela Petainea s političke pozornice. Postavši premijerom vichyjevske marionetske države, provodio je po njemačkom uzoru politiku progona i genocida nad svima koji se nisu sviđali vlasti. Kada su saveznici oslobodili Francusku, pobjegao je u Njemačku, a nakon poraza Njemačke u Španjolsku. Odande je istjeran te se neko vrijeme skrivao u Austriji, a nakon predaje je izručen francuskim vlastima. Osuđen je na smrt, a nakon neuspješna pokušaja samoubojstva trovanjem smaknut je 15. listopada 1945.

- 2. kolovoza 1933. – otvorena civilna zračna luka u Zagrebu
- 4. kolovoza 1995. – počela vojno-redarstvena operacija Oluja
- 8. kolovoza 1974. – Richard Nixon podnio ostavku
- 8. kolovoza 1786. – osvojen Mont Blanc, najviši vrh Europe
- 10. kolovoza 1991. – poginuo ratni snimatelj Gordan Lederer
- 12. kolovoza 2000. – potonula ruska atomska podmornica Kursk

Leon RIZMAUL

Marijo RELJANOVIĆ

Martićeva zastava

Srpska trobojnica pravokutna oblika, sašivena od crvene, plave i bijele tkanine, na aversu ukrašena apliciranim grbom, vegetabilnim ukrasima i natpisom. U sredini na plavom polju, okrunjeni bijeli dvoglavi orao sa srpskim srednjovjekovnim grbom na prsima. Heraldčki grb obrubljen je hrastovim i lovorovim grančicama (od žute tkanine). Na crvenom polju nalazi se natpis ćirilicom REPUBLIKA SRPSKA KRAJINA (žutim apliciranim slovima), a na bijelom datum 17.08.1990. Taj datum, početak tzv. balvan revolucije, vlasti odmetnutih područja proglasile su 1992. početkom rata na području RSK te odlučile Zakonom o praznicima RSK iz 1993. slaviti kao Dan ustanka srpskog naroda.

Zastava je nađena u uredu Mile Martića u Kninu za vrijeme vojno-redarstvene operacije *Oluja*.

Naziv: Zastava Republike Srpske Krajine

Veličina i materijal: 103 x 142 cm; različite sintetičke tkanine (krep, poliester)

Mjesto, vrijeme i način izrade: nepoznato, 1991., strojno šivanje i vezenje

Literatura: Nikica Barić, *Srpska pobuna u Hrvatskoj 1990-1995*, Zagreb, 2005.

35

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOS E S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić (mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir (marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov (leida.parlov@morh.hr), Domagoj Vlahović

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisak: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

http://www.hrvatski-vojniki.hr, e-mail: hrvojniki@morh.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2009. Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

www.4brigada-zng.hr

Uvijek nam je iznimno drago kad možemo predstaviti neku kvalitetnu stranicu veterana Domovinskog rata. Upravo je tako s veteranima Četvrte brigade. Stranica www.4brigada-zng.hr pokrenuta je s "ciljem promicanja vrijednosti i uloge 4. gardijske brigade u stvaranju neovisne Hrvatske, te podsjećanja na sve poginule pripadnike koji su položili svoje živote za slobodu i dobrobit svih građana Lijepa Naše". Već površan pregled stranice natjerao nas je da pomislimo: "Bravo, dečki!" Aktualne aktivnosti, povjesnica brigade, fotogalerija, sve je upakirano u dopadljiv dizajn, koji može privući i mlađe web-surfere. Bez obzira na to, i kad bi služila samo virtualnom okupljanju nekadašnjih pripadnika Četvrte, stranica bi već ispunila svrhu.

D. VLAHOVIĆ

web info

HRVATSKI NATO VOJNIK

Vrhunski opremljen, odlično obučeni hrvatski vojnici spremni su za sve izazove modernog doba. U procesu opremanja koriste se isključivo proizvodi vrhunske kvalitete s izrazitom dominacijom hrvatskih proizvođača.

OSRH
Naočale s balističkom zaštitom ESS

KROKO
Napitnjača Kroko M115 sa spremnikom za vodu 3lit Camelbak

Marama pustinjska shemag

Kaciga s balističkom zaštitom Šestan Busch, Hrvatska

Radio veza s Laringofonom „U“ **KROKO**

Prsluk zaštitni borbeni s balističkim pločama Kroko M120 **KROKO** Thermotex i Outlast unutarnje strane bolja prozračnost i regulacija topline Protuklizne gume za kundak Džepovi za spremnike streljiva, masku, ručne bombe, bacač granta i opremu mogu se modularno prilagoditi za svaku zadaću. Balistička zaštita tijela, sa svih strana

Rukavice taktičke ljetnje i negorive Kroko RES29 **KROKO**

Jurišna puška VHS Jurišna puška HS Produkt, Hrvatska **HS Produkt**

Zeleni laser s lampom za naoružanje Beamshot **KROKO**

Set za prvu pomoć

Zaštitna maska za lice

Opasač s produžetkom futrole na nogu i furtolom za samokres Kroko M116 **KROKO**

Samokres HS 2000, HS Produkt, Hrvatska **HS Produkt**

Donje rublje: Galeb, za tople uvjete: Underarmour, osigurava transporta vlage od površine kože i kompresijom i zaštitom od UV zračenja. **KROKO**
Donje rublje za hladne uvjete Outlast regulacija topline ovisno o temperaturi okoliša, hladi odnosno grije tijelo korisnika

Stitnici za koljena Kroko **KROKO**

Nož borbeni Extrema Ratio **KROKO**

Set za preživljavanje Kroko: **KROKO**
Ručni alat Leatherman; Lampa baterijska SureFire, limenka sa sitnom opremom za preživljavanje BCB; Uređaj protiv komaraca TK1 Hrvatska; Spremnik za vodu 1,5lit CamelbaK; Kemijske svjetiljke-štipci; Prva pomoć mali komplet Lola Rilbar

Nadjakna, podjakna i hlače u maskirnoj šari od troslajnog laminata s parapropusnom i vododbojnom membranom **KROKO**

Čizme vojničke: Inkop, Sloga, Borovo, Jelen, Geox, Hrvatska **GEOX**
Čarape Jadran, Hrvatska

Ostala oprema: Podkapa negoriva; Karabiner Petzl, Šator za jednu osobu Kroko, Hrvatska; signalno ogledalo, GPS Uređaj; Uređaj za noćno izviđanje i u razvoju „Future Soldier Program Hrvatska“

Lider u razvoju, proizvodnji i distribuciji vojno policijske opreme:

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Posl. Centar Vukovarska 269D, Zagreb, Hrvatska, Tel: 01/ 3772 777, www.kroko.hr